
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ILLYÉS GYULA GYAKORLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLA,
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
ÉS GYAKORLÓÓVODA

GYAKORLÓÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2021
módosított változat

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom

1.	A pedagógiai program jogszabályi háttere	3
2.	Az intézmény adatai	4
3.	Óvodánk jellemző sajátosságai.....	4
4.	A program tartalma és tevékenységformái	8
4.1.	Nevelési feladataink.....	8
4.1.1.	Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	8
4.1.2.	Egészséges életmódra nevelés.....	9
4.1.3.	Anyanyelvi és értelmi nevelés.....	12
4.1.4.	Környezeti nevelés	13
4.1.5.	Művészeti nevelés	15
4.1.6.	Nemzetiségi kisebbségi nevelés	16
4.1.7.	Gyakorlati képzés.....	17
4.2.	A gyermek tevékenységformái	19
4.2.1.	Játék	19
4.2.2.	A külső világ tevékeny megismerése	24
4.2.3.	Verselés, mesélés	28
4.2.4.	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	32
4.2.5.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	36
4.2.6.	Mozgás.....	40
4.2.7.	Munka jellegű tevékenységek	44
4.2.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	47
4.2.9.	Integrált /inkluzív nevelés	51
4.3.	Gyermekvédelmi feladatok	56
4.4.	Az óvodai élet megszervezése	58
5.	Óvodánk kapcsolatrendszere	60
5.1.	A nevelőtestület együttműködése	60
5.2.	Óvoda - család.....	60
5.3.	Óvoda - fenntartó	60
5.4.	Óvoda - iskola	61
5.5.	Egészségvédelmi kapcsolatok.....	61
5.6.	Önkormányzatok – szakmai szolgáltató.....	61
5.7.	Egyéb kapcsolatok	61
6.	A program megvalósulását segítő ellenőrzési, értékelési rendszerünk	62
6.1.	Minőségellenőrzés	62
6.1.1.	Dokumentumok ellenőrzése	62
6.1.2.	A munka feltételeinek ellenőrzése	62
6.1.3.	A nevelőmunka ellenőrzése	62
6.1.4.	Szakvezetői feladatok ellenőrzése.....	63
6.2.	Minőségértékelés - a külső szabályozás eszköze	63
6.3.	Intézményi önértékelés	63

PEDAGÓGIAI PROGRAM

7. A program feltételrendszere	63
7.1. Személyi feltételeink.....	63
7.2. Tárgyi feltételeink	63
8. Legitimációs záradék.....	64
9. Záradék	64
MELLÉKLETEK.....	65
I. A gyakorlati képzés rendje	65
II. Jó gyakorlat: „Láncszemekből hidat építeni”	66
III. Jó gyakorlat: „Állatok Világnapja”	70
IV. Anamnézis lap	78
V. A beszoktatás, beilleszkedés tapasztalatai	80
VI. A szülői tájékoztatás időpontjai.....	81
VII. Mozgásállapot vizsgálata.....	85
VIII. Gyermekvédelmi feladatok.....	87
IX. Jó gyakorlat: „Lépegető”	89

1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC .törvény
- A kormány 363./2012.(XII.17.) kormányrendelete az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137./2018. (VIII.25.) ÓNOAP szóló 363./2012. (XII.17.) kormányrendelet módosítás
- 20./2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 17./2013.(III:1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A 32./2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelvéről
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

2. Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda

Típusa: Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény

Működési engedély száma: 1218-1/2009

OM azonosító: 036282

Székhely címe: 7100 Szekszárd, Mátyás király u. 5.

Feladatellátási hely címe: 7100 Szekszárd, Mátyás király u. 1.

Telefon: 74/528-326

Működési területe: Szekszárd város közigazgatási területe/városkörnyék települései

Fenntartója: Pécsi Tudományegyetem (székhelye: 7633 Pécs, Szántó Kovács János u.1/b)

Jogállása: Pécsi Tudományegyetem önálló szervezeteként működő, szakmailag önálló intézmény, jogi személy

Gazdálkodása: Pécsi Tudományegyetem éves gazdálkodási tervében meghatározott intézményi előirányzatok felett teljes jogkörrel rendelkezik

Alapítás éve intézménytörténeti szempontból: óvoda 1984

közös igazgatású intézmény 2004

Alaptevékenysége:

- óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés
- német kisebbségi kétnyelvű óvodai nevelés
- fogyatékkal élő gyermekek óvodai nevelése, iskolai életmódra felkészítése (mozgásszervi fogyatékoság, érzékszervi fogyatékoság, beszéd fogyatékoság, és egyéb pszichés fejlődési zavar)

Kiegészítő tevékenysége:

- óvodapedagógiai szakos hallgatók képzése
- intézményi önértékelés

3. Óvodánk jellemző sajátosságai

Óvodaképünk

Óvodánk Szekszárdon, a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar gyakorlóóvodájaként működik. Városunk a Szekszárdi – dombság lábánál, a Mezőföld és az Alföld találkozásánál fekszik. Az óvoda a hajdani város szélén épült a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

szekszárdi Séd patak partján, de ma már központnak számít. Egyik oldalról a családi házak mint kertváros, a másik oldalról az urbanizáció által létrehozott lakótelep övezi. A megyeszékhelyen és környékén többféle nemzetiség él, melyek őrzik múltbéli gyökereiket.

Tekintettel arra, hogy Szekszárd - mint megyeszékhely - a megye oktatási, kulturális életében a német kisebbségi területen is meghatározó szerepet tölt be, - a lakosság mintegy 20 - 30 %-a a német kisebbséghez tartozónak vallja magát, ill. támogatója a német kisebbségnek – így a német nyelv tanulása, a kulturális hagyományok megismerése, ápolása már az óvodás korú gyermekek beiratásánál is igényként jelentkezik. E csoport(ok) megfelelő gyakorlóterepet igyekeznek biztosítani az Egyetemi Kar részére a német nemzetiségi óvóképzésben is.

Óvodánk 6 csoporttal működik, vegyes életkorú gyerekekkel szerveződött csoportokkal. Feladatunk a 3 – 7 éves gyermekek gondozása, fejlesztése, nevelése mellett az óvodapedagógus hallgatók számára gyakorlóterep biztosítása, olyan példaértékű modell nyújtása, amely elősegíti pedagógiai képességeik fejlődését, alkalmassá teszi őket egyetemes és nemzeti értékek közvetítésére, a nemzeti tudat formálására.

Pedagógiai munkánkban eddig is arra törekedtünk, hogy óvodánk profilja sokoldalú legyen. Ebben a munkában fontos szempont volt, hogy az óvónők megkeressék, megtalálják azt a speciális területet, amelyben szakmailag elmélyülve, tudásukat folyamatosan bővítve tartalmasabbá és egyben hatékonyabbá tudják tenni óvónői tevékenységüket. E törekvésünk eredményeként működnek jelenleg olyan sajátos arculatú csoportjaink, melyek a gyakorlati képzésben és a gyermekek nevelésében is többet képesek nyújtani (hagyományőrző csoport, német nemzetiségi csoport(ok), angol-kommunikációs csoport, környezetismereti és környezetvédő csoport, intenzív személyiségfejlesztő csoport...).

Célunk megvalósítása érdekében feltétlenül fontosnak tartjuk egy olyan helyi program kidolgozását, mely egységbe foglalja óvodánk sokoldalúságát, sokszínűségét. A különböző csoportokban a nevelőmunkát egy közös rendező elv uralja: a természet körforgása, az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek, környezetérzékeny és környezettudatos magatartás formálása.

A társadalmi változásokat érzékeljük az óvodánkban is. Egyre több gyermek egyik szülője munkanélküli: segélyekből, családi pótlékból élnek, ez feszültséget okoz a családokban. Tapasztaljuk, hogy nő a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Óvodánkban a sajátos nevelést igénylő gyermekek és a beilleszkedési-, tanulási- és magatartászavaros gyermekek integrációját/inkluzív nevelését is elősegítjük. Törekszünk az integrációt/inkluziót elősegítő csoportok alakítására. Esélyt adunk arra, hogy a gyermekek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

képességeiknek megfelelően fejlődjenek, megismertetjük a gyermekeket azzal, hogyan éljenek a közösségben, és értékorientált közösségi nevelésben részesüljenek.

Mivel a gyermek és környezete egyensúlyának megbomlása és ennek következményei beóvodázási környezetünkben is hatnak, a célok rendszerének kialakításában általunk értéknek vélt elemek megfogalmazására törekedtünk. Nevelési gyakorlatunkba egyre több olyan tartalom és hozzá kapcsolódó tevékenység épült be, amely a személyiségfejlődés szempontjából fontos értékek elsajátítását célozták meg (egészséges életmód, én harmóniája, a környezet védelme, hagyományápolás, művészeti nevelés...).

Nevelésünk irányultsága tapasztalataink szerint megfelel a gyermek sajátosságainak, és találkozik a szülők egyetértő támogatásával. A törvényi előírásoknak megfelelően esélyegyenlőséget biztosítunk, és minden gyermeket befogadunk.

Helyzetelemzésünk eredményeként az az álláspontunk, hogy nevelési programunkban meg kell őrizni eddigi értékeinket, és az egyes nevelési területekben hangsúlyosan kell megjeleníteni azoknak a tartalmaknak és tevékenységeknek, amelyek a nevelés során értékeket teremtenek.

Gyermekképünk

Programunkban azt fogalmazzuk meg, hogy a környezeti lehetőségeinkhez és a gyermekek egyéni adottságaihoz képest milyen úton és milyen tartalmakkal kívánjuk a gyermekeket hozzásegíteni ahhoz, hogy képességeik és tevékenységeik egyensúlyban legyenek egymással, és kiegyensúlyozott, harmonikus személyiséggé váljanak.

Azt szeretnénk elérni, hogy a gyermek félelem nélkül legyen képes kapcsolatokat kezdeményezni és fenntartani. Tudjon együttműködni, másokkal törődni, a máságot elfogadni. Rendelkezzen a kifejezés, megértés és kapcsolatteremtés képességével. Megfelelő beszédbátorsággal tudjon saját szintjén kötetlenül társalogni.

Legyenek tapasztalatai a környezetéről, annak hagyományairól, szokásairól. Aktív, megismerő tapasztalatszerzés közben élje át a szabad önkifejezés és örömezés élményét. Legyen képes a strukturált egész felfogására, összefüggések felismerésére. Pozitív érzelmekkel forduljon a környezete felé, törekedjen arra, hogy önmagával és környezetével harmóniában éljen.

Minden neveltünknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy megélhesse, megőrizhesse saját kultúráját, megismerhessen más kultúrákat.

Jellemezze nyitottság, befogadókészség az életkori szinten közvetített művészeti alkotások iránt, legyen késztetése a kreatív újraalkotásra.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Arra törekszünk, hogy jó teherbírású, összerendezett mozgású, biztos lateralitással rendelkező gyerekeket neveljünk, akik megalapozott finommotorikával rendelkeznek, térben és időben sikeresen tudnak tájékozódni.

Nevelési céljaink

Általános nevelési célok:

- A gyermeki személyiség egyénenként és életkoronként változó testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, melyben a gyermeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- Az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységeken keresztül olyan műveltségterületek közvetítése, melyek hozzájárulnak az ember és környezete közötti egyensúlyvesztések megelőzéséhez és helyreállításához.
- A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet biztosítása.
- Olyan gyermekek nevelése, akik segítségünkkel kiegyensúlyozott, érzelmekben gazdag gyermekkort élnek meg, nyitottak környezetükre, a helyi emberek életére és azok tevékenységére, tárgyi és kulturális értékeire. Egyéni sajátosságaikhoz mértén megfelelő tanulási képességekkel rendelkeznek, magatartásuk a környezet számára tolerálható.
- Az egyéniség elfogadása, tiszteletben tartása mellett a közösségbe való beilleszkedés.

Gyakorlati képzés:

Célja az óvodapedagógus hallgatóknak olyan befogadó, elfogadó pedagógus értékek modellálása, nevelési tartalmak és módszerek közvetítése, amelyek által hitelesen megvalósulhat a gyermekek egészséges és egyenletes személyiségfejlődése.

4. A program tartalma és tevékenységformái

4.1. Nevelési feladataink

4.1.1. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Cél:

Emocionális alapon fokozatosan kifejleszteni azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével a gyermek képes együttműködni és másokkal törődni, képes elfogadni a neki nem tetsző tárgyat, élőlényt, annak létezését, másságát.

A megvalósítás elvei:

- Érzelmek döntően befolyásolják kapcsolataink minőségét. A felnőtt közösség érzelmi életének belső rendje meghatározza a gyermek felé irányuló hangulatok minőségét.
- Stabil szokásrend, értékrend kialakítására törekszünk, mely a felnőttek közös munkáján alapszik: szülő – óvónő, óvónő – óvónő, óvónő – dajka, óvónő – hallgató, dajka – hallgató.
- Az óvodás gyermek érzelmei uralma alatt él, azok befolyásolják gondolkodását, viselkedését. Szeretetre, biztonságra vágyik, pozitív kapcsolatokra van szüksége ahhoz, hogy megnyíljon, megismerhető és fejleszthető legyen.
- Már a beszoktatás idején fontos, hogy az elsődleges szocializációs közeget minél pontosabban megismerjük és folyamatos legyen a kapcsolattartásunk. A már kialakult szokásainak ismerete és elfogadása megkönnyíti számunkra a gyermek befogadását, a családi nevelés folytatását, a másodlagos szocializációs hatások elindítását. A nyitás a környezet felé mindig érzelmi alapon történik. Elsődleges célunk az elfogadtatás. Ez az alapja egy magasabb szintű érzelem kialakulásának, mely az óvás, védelem szándékát alapozza meg.
- Törekszünk arra, hogy az óvoda tárgyi és személyi környezete a gyermekben pozitív benyomásokat váltson ki és a bizalmi légkör kialakulását segítse elő.
- Feladatunk az érzékenység, éntudat, énérvényesítés hármasságának harmonikus kialakításának segítése. Megfelelően megalapozott érzelmi kötődéssel segítjük a pozitív attitűdök kialakítását, a belső egyensúly megteremtését, az ízlés, értékrend formálását. A szeretetkapcsolat feltétele a belső motívum megteremtésének (utánzás, azonosulás), és feltétele annak a bizalmi légkörnek is, melynek eredménye a pozitív kompetenciakésztetés, a másság elfogadása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Elfogadjuk és toleráljuk az életkori sajátosságokból adódó érzelmi megnyilvánulásokat, fokozatosan törekszünk a pozitív gátlások kiépítésére. Olyan élethelyzeteket teremtünk, amelyben pozitív társas kapcsolatait segítő erkölcsi tulajdonságai is fejlődnek (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, feladat- és szabálytudat). Arra törekszünk, hogy felhalmozott tapasztalatai és a nevelési körülmények hatására érzelmei és viselkedése a lehető legoptimálisabb mértékben egyensúlyba kerüljenek, szociális kapcsolatai kiteljesedjenek.
- A gyermek érzelmi fejlődése és szocializációs szintje környezetfüggő, ezért munkánkat áthatja a modell szerepből adódó felelősségérzet. A viselkedési minták, pozitív értékek, szokások mintaadással, utánzással történő beépítése számunkra olyan értékes pedagógiai helyzetekben, tevékenységekben történik, ahol a gyermekek szabadon választhatják meg az együttműködési formákat és konkrét élethelyzetben történhet a belátáson alapuló elfogadás, melyben a kulcsszerepet az anyanyelv kapja.
- Segítjük a gyermekekben az önmaga és mások iránt érzett felelősségének alakulását, szociális érzékenységének fejlődését. Alapvető feladatnak tekintjük az interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítását.

4.1.2. Egészséges életmódra nevelés

Cél:

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, testi képességeinek fejlesztése, az egészséges életvitel megalapozása, a testi, lelki és mentális fejlődéshez szükséges biztonságos környezet megteremtése, a pozitív óvónői beállítódás megőrzése és erősítése.

A megvalósítás elvei:

Testi szükségletek, személyi higiénia

A nevelés hatékonysága szempontjából kiemelt jelentőséggel kezeljük az egészséges életmód szokásait, melyek az emberi léthez szükséges egészséges környezet fenntartását is szolgálják. Úgy gondoljuk, már kisgyermekkorban szükséges a környezet állapotának megőrzésére, javítására, a kedvezőtlen tendenciák megelőzésére, korrigálására ráhangolni a gyermeket.

A szokások alakítása a gyakorlásra alkalmas életkörülmények megszervezésével történik, és a hatékonyság érdekében mozgósítjuk a gyermek érzelmi, akarati képességeit. A felnőtt modellszerepe meghatározó, követelményeiben pedig a személyiséghez igazodó fokozatosságnak kell dominálnia. A szokások ellenőrzésében a rendszeresség és

PEDAGÓGIAI PROGRAM

következetesség mellett a konkrét helyzethez igazodó elemzéssel segítjük a belátáson alapuló szokásalakítást, a nyelvi szokások formálását. A rossz szokások kioltására a pozitív példák elismerését alkalmazzuk. A szokásalakítás az óvoda és a szülők közös feladata, csak azonos elvárások esetén lehet eredményes, így hatékony együttműködésre törekszünk.

Kialakítandó szokások: kulturált étkezés, szükség szerinti alapos kézmosás, fogmosás, szájöblítés, a WC – használat higiéniája és intimitása, hajápolás, a ruházat rendezettsége, pihenési szokások, takarékosági és környezetvédelmi szokások.

A gondozási feladatok közé tartozik a helyes étkezés. Az étrend összeállításába sajnos kevés a beleszólási jogunk, de a rostos anyagok, vitaminok pótlására minden csoportban bevezettük a gyümölcs - és zöldségnapot. Arra törekszünk, hogy a szükségletek kielégítése és ne a pazarlás domináljon.

Testi képességek, testedzés

A testi képességek fejlesztésében meghatározó jelentőségű a mozgásos tevékenységek mennyisége és minősége. A tervszerű foglalkozásvezetés (kötelező foglalkozás, mindennapos testnevelés) tudatosan felépített gyakorlataival segítjük elő az egészséges csont- és izomrendszer kialakulását, az erő, ügyesség, állóképesség, koordinált mozgás fejlesztését.

Megfelelő koordinációval tesszük lehetővé, hogy minden csoport heti rendszerességgel használhassa a tornaszobát és a Kar tornatermét.

Minél több lehetőséget biztosítunk a szabad mozgásra az egész nap folyamán. A csoportszobák méretei adottak, de a tágas udvar számtalan lehetőséget kínál. Verseny és szabályjátékok, népi és sportjátékok, dalos játékok évszakokhoz igazodó válogatásával tesszük színesebbé a szabad mozgás lehetőségeit. Az alkalmakat bővítjük erdei kirándulásokkal. A kirándulások szervezésekor figyelünk arra, hogy a megtett út hossza és időtartama igazodjék a gyermekek sajátosságaihoz.

Óvodánk számára biztosított fakultatív lehetőség a Kar testnevelési csoportja által heti rendszerességgel szervezett gyermektorna, és a képzés időrendjéhez igazodóan az úszás, vízhezszoktatás.

A gyermekek ellenálló képességének fokozása érdekében hangsúlyossá tesszük mindennapi életünkben az edzési alkalmakat, a környezet elemeinek aktív kihasználásával. A szabad levegőn való tartózkodás alkalmait minden évszakban a lehető legnagyobb időegységben használjuk ki, az évszak által kínált tevékenységek szervezésével. A naphoz szoktatást kora tavasztól fokozatosan végezzük. Erős napsütés esetén a gyerekeknek félárnyékos helyeket kínálunk fel, tudatosítva bennük a tűző nap ártalmas hatásait. A megfelelő edzést elősegítjük az

PEDAGÓGIAI PROGRAM

öltözék helyes megválasztására szoktatással. Megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy a gyermek szükségletei szerint bármikor ivóvízhez juthasson.

Egészséges környezet biztosítása

A kulturált környezet folyamatos tisztaságot, rendet feltételez, ezért a gyermekek szokásaiban is törekszünk ennek alakítására. A belső környezet alakítása során környezetbarát, természetes anyagokat használunk fel, tárgyi eszközeinkkel a gyermekek méreteihez való igazodásra törekszünk. Egészségük védelme érdekében megfelelő fényerejű, energiatakarékos, helyi fényforrások alkalmazására szükséges. Az erős külső fénytől való védelem, a pihenés nyugalmanak biztosítása érdekében fényvédő függönyöket alkalmazunk. A csoportszobák levegőcseréjéről rendszeresen gondoskodunk. Kerüljük a helyiségek túlfűtését mind egészségvédő, mind energiatakarékos szempontokat figyelembe véve. Óvodánk udvarának kialakításában törekedtünk és fokozatosan törekszünk az EU-s szabványnak megfelelő eszközök beszerzésére, amelyek változatos mozgásformák gyakorlására, testi képességek fejlesztésére, testedzésre adnak lehetőséget. A növényzet tudatos telepítésével árnyékos és napos helyek megfelelő arányának alakítása a célunk.

Mentálhigiénés egészség

Megfelelően megalapozott érzelmi kötődés segíti elő a társak iránti érdeklődést, a közös élményeket jelentő tevékenységek elfogadását, alapvető akarati tulajdonságok alakulását. Mindebben meghatározó a pedagógus személyisége, elfogadó és problémaérzékeny irányítási stílusa.

Törekszünk arra, hogy a gyermek biztonságérzetét a számára elfogadható életritmus kialakításával, a rendszeresen ismétlődő tevékenységekben való eligazodás képességének fejlesztésével segítsük elő. A teljesítménycentrikus irányítás kiküszöbölésével, a gyermekhez igazodó teljesítmény és tempó elfogadásával, a gyermek önértékelésének segítségével igyekszünk az óvoda életében a frusztráló stresszhelyzeteket elkerülni. A gyermek énérvényesítési törekvéseiben a megfelelő szabadság és önállóság biztosítása mellett olyan felnőtt segítséget adunk, amely által a környezetével való kapcsolata értelmes rendben fejeződik ki és harmonikusan bontakozhat a kommunikatív beszéd fejlődése.

Prevenció és korrekció

Évente rendszeres ortopédiai szűrővizsgálatot végeztetünk, eredményeit a szülőkkel megbeszéljük, szükség szerint szakorvosi ellátást javasolunk. Az ortopédiai elváltozás kezdeti jeleit mutató gyermekek óvodánkban rendszeresen gyógytestnevelés foglalkozáson vesznek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

részt szakember irányításával, de preventív jellegű tevékenységeket valamennyi csoportunkban szerveznek az óvónők.

A negatív környezeti hatásokat ellensúlyozó preventív tevékenység fontos óvónői feladat: kiegyensúlyozott, családi légkör, szeretetteljes törődés biztosítása, érzelmi kapcsolatok erősítése, alapvető testi szükségletek kielégítése, nyugodt élettempó biztosítása, az ártalmas hatások kiküszöbölése, a nyelvi hátrányos helyzet korrekciója, a köznyelvi beszéd, a kidolgozott kód építése a szülőkkel közösen.

4.1.3. Anyanyelvi és értelmi nevelés

Cél:

Az anyanyelvi nevelés folyamatát a beszéd percepció és beszéd produkció fogja át. A fejlesztő munka az elemi nyelvi tudatosságra, az analizáló, szintetizáló képesség fejlesztésére irányul.

Célunk a képességek és tevékenységek egyensúlyának megteremtése a perceptuális tanulás keretei között. A gyermek természetes aktivitására alapozva, szemléletes, cselekvő helyzetek megteremtésével történik a beszédkedv és kommunikációs képességek alakítása. A gondolkodás fejlesztése mellett a kreativitás életkori és egyéni lehetőségeinek hatékony megvalósítására, a tehetség kibontakoztatására törekszünk.

Elveink és feladataink:

Az értelmi nevelés helyzeteinek megtervezése során figyelembe kell venni az értelmi képességek óvodáskori jellemzőit:

- A gyermek gondolkodása érzelemvezérelt, viszonyai, benyomásai meghatározzák az ismerethordozó környezeti elemekhez és a pedagógushoz fűződő kapcsolat minőségét.
- A gyermek természetes aktivitása a megismerés és cselekvés egységét feltételezi, mely a gyermeket aktív befogadóvá, a fejlesztést hatékonyá teszi. Törekedni kell a természetes manipulációs érdeklődés és kíváncsiság kielégítésére.
- A gyermeket intuitív (közvetlen meglátáson alapuló) értelem jellemzi. Meglátásait nem tudja megfordítani, logikájában a közvetlen tapasztalat működik, szorosan a tevékenységhez kapcsolódik, tagolatlan, globális jellegű.

Az értelmi képességfejlesztés folyamatának irányító szempontjai:

Észlelés:

Mivel a tanulási helyzetekben a szemléletes cselekvő gondolkodásra építünk, hangsúlyozottnak véljük a perceptuális tanulást, amely egyben segíti a környezethez való alkalmazkodást, és a lényeges kiválasztásának képességét is fejleszti. A környezet, a természet körforgásával kapcsolatos változásokra való érzékenység egyaránt jelenti a fizikai és szociális észlelést.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Figyelem:

Fejlesztésének feltétele, hogy minél több érzékszervből érkező információ feldolgozását segítsük a gyermekben. Ezáltal azokat a mentális erőfeszítéseket támogatjuk, amelyek a belső motiváltság kialakulását indítják el. Olyan tevékenységláncolat birtokába juttatjuk a gyermeket, amely biztosítja az emlékképek rögzülését és amely hasonló szituációban már elősegíti, hogy a figyelem a környezettel kapcsolatos ismeretekre irányuljon.

Emlékezet:

A sokoldalú információ-feldolgozással bővíteni akarjuk az emlékezet szenzoros tárát, mely a későbbiekben az ismeretek nagyobb tömegének befogadására teszi képessé a gyermeket. Figyelembe véve az egyéni befogadási képességet, időt hagyunk a feldolgozásra. Állandóan visszatérő gyakorlati módokkal biztosítjuk a környezetével összefüggő pozitív és negatív benyomásokra való érzékenység (megszeretés, elfogadás, elutasítás, tudatosítás) lehetőségét.

Gondolkodás és beszéd egysége, anyanyelvi nevelés:

Tanulási helyzetekben motiváljuk a gyerekeket arra, hogy fogalmazzák meg a problémahelyzeteket, hiszen a beszéd életbevágó emberi szükséglet, önmagunk megmutatásának kényszere. A nyelvi kifejezés olyan logikai összefüggéseket tartalmaz, ami csiszolja az általános gondolkodási képességeket (analizál, szintetizál), a műveleti képességeket (elemi oksági összefüggéseket vesz észre). Az óvodánkba járó gyermekek sokat tudnak, széleskörű ismeretekkel rendelkeznek. Feladatunk, hogy ezeket helyes tartalommal töltsük meg, és újakat közvetítsünk számukra, hogy az aktuális megismerési szintjük szabta kereteken belül a lehető legjobban közelítsék meg a környezetükben rejlő értékeket.

Kreativitás:

Játékos helyzetekben, bizalmi légkör kialakításával igyekszünk csökkenteni a hibáktól való félelmet. Úgy gondoljuk, hogy óvodánkban az alkotáson és az egyéni képességhez mért eredményen legyen a hangsúly.

4.1.4. Környezeti nevelés

Cél:

Önmagával és a természettel harmóniában élő, tevékenységeiben aktív személyiség alakítása, kötődés a szülőföldhöz, környezetérzékeny és környezettudatos magatartás megalapozása. Szemléletváltás elősegítése, a környezeti kultúra alakítása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Elveink és feladataink:

- A környezet közös életünk, közgondolkodásunk tükré. Megmutatja, mi milyenek vagyunk, hogy megtanultunk-e már önmagunkban és magunk körül rendet tenni. Ennek kifejezésére kommunikációs jelrendszereket sajátítunk el (beszéd, vizuális-, zenei-, magatartás-, testkultúra).
- Környezettudatos magatartásunk és környezetbarát életvitelünk modellálásával olyan szokásrendszereket, viselkedési formákat szeretnénk kialakítani a gyermekben, melyek gyakorlás folytán magatartásmintákká válnak és az „élő” tiszteletében fejeződnek ki.
- Észlelési tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, ezek alkotják meg azokat a kereteket, melyekben későbbi világképe megjelenik. A környezet által kiváltott élmények - színek, formák, hangok, ízek, illatok, jelenségek, személyek - érzelmeket váltanak ki, hangulatokat keltenek, tevékenységre ösztönöznek, harmóniát hoznak létre. A természet felfedezése közben pozitív attitűdöket alakítunk, ízlést, értékrendet formálunk.
- Arra törekszünk, hogy a bennünket körülvevő világ a gyermek számára ne csak esztétikai élmény, hanem kedvet adó erőforrás is legyen, meghatározza életének nyugalma, mentális higiéniáját.
- A természethez fűződő érzelmeink, kapcsolataink szebbé, színesebbé, érzelmileg gazdagabbá teszik életünket, és segítik a magyarság tudat alatti elemeinek lassú kifejlését.
- Mintakövető tanulással olyan szokásrendszereket, magatartási, viselkedési formákat alakítunk a gyermekben, melyek segítik saját személyével kapcsolatos szükségleteinek, illetve környezetével kapcsolatos viszonyainak alakulását.
- Mintát adunk, cselekvéses tapasztalatokat nyújtunk: a környezet állapotának megőrzésére, javítására, az emberi munka által létrehozott alkotások, értékek felfedezésére, újrahasznosítható hulladék kampányszerű gyűjtésére, közvetlen környezetünk értékeinek megismerésére, múltunk és jelenünk hagyományainak megismerésére, a hovatartozás erősítésére.
- Pozitív attitűdök alakítására, belső egyensúly, ízlés, értékrend formálására törekszünk.
- Városunk és környékének növény- és állatvilágának közvetlen megismerését előtérbe helyezzük, melyet „jó gyakorlatunk” megvalósítása is támogat.
- Fő feladatunk a magyar szellemi és tárgyi kultúra iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése, a múlt értékei iránti tisztelet erősítése.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Feladatunk a magyar zenei anyanyelv és kultúra alapozása a környezetünkben fellelhető népzenei hagyományok és természetes anyagokból készült népi hangszerek segítségével.

4.1.5. Művészeti nevelés

Cél:

A művészetek iránt nyitott, érdeklődő, érzékeny, önálló gondolatokkal rendelkező, művészeti értékeket felfedező és létrehozni képes, kreatív gyermekek nevelése a művészetek eszközeivel.

Elveink és feladataink:

- Közös tevékenységbe ágyazva készítjük elő és alapozzuk meg a belső világkép megteremtését. Arra törekszünk, hogy kellő hangsúlyt kapjon a természeti „szép” és az emberi munka által létrehozott alkotások értéként való szemlélete. Tapasztalati, esztétikai és nyelvestétikai élményhez juttatjuk a gyermeket, hogy örömet jelentsen számára az önkifejezés lehetősége az egyes művészeti ágakban.
- Elősegítjük értelmi, érzelmi, etikai fejlődését, felkeltjük esztétikai fogékonyságát. A különböző érzelmi viszonyok és viselkedésformák megismerésén keresztül megalapozzuk a pozitív személyiségjegyek kialakulását.
- Fogékonnyá, nyitottá tesszük a különböző művészeti ágak iránt. Arra törekszünk, hogy mindabban, amit megmutatunk - mint művészi miniatűrben - tükröződjön valamilyen érzelem a valóság egy-egy darabja iránt.
- Életkornak és az adott korcsoportnak megfelelő művészi értékű alkotásokat gyűjtünk, saját néphagyományból merítkező anyagokat válogatunk. Lehetőséget biztosítunk az etnikai, migráns kultúra művészeti értékeinek bemutatására. Arra törekszünk, hogy a kiválasztott alkotások esztétikai értéke, erkölcsi mondanivalója, tartalma igazodjon az életkorhoz kapcsolható érzelmi-etikai-szociális elvárásokhoz, segítse azok alakulását.
- Zenei-anyanyelvi-vizuális anyag és eszközválasztás céltudatosságára és tervszerűségére törekszünk. Előtérbe helyezük a magyar kultúra értékeinek közvetítését.
- Az évszakokhoz és a magyarsághoz kötődő ünnepkörök és jeles napok figyelembevételével kiválasztott anyaghoz megfelelő eszközöket biztosítunk, a természetes anyagok előtérbe helyezésével.
- Az életkori sajátosságok és egyéni képességek figyelembevételével választjuk meg a legmegfelelőbb szervezeti keretet, amely biztosítja a cél-feladat-tartalom egységét, és lehetőség szerint minél hosszabb időn keresztül lehetővé teszi a kötetlen, belülről fakadó igények kielégítését.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Elsősorban azokkal a technikai alapelemekkel ismertetjük meg a gyerekeket, amelyekben biztos tudással rendelkezünk, de folyamatos gondot fordítunk saját önképzésünkre, ismereteink gyarapítására.
- A művészeti nevelés céljainak megvalósításához szükséges anyagok, eszközök elérhető jelenlétét folyamatosan biztosítjuk a gyerekek számára a csoportokban.
- Közvetlen környezetünk kialakítása során előtérbe helyezzük az ízléses, esztétikus eszközök, anyagok, tárgyak, a magyar népi motívumok és jelképek (pl. tulipán, madár...) alkalmazását.
- A művészeti nevelés tartalmait megismertetjük a szülőkkel.
- A közművelődési intézmények kínálatából azokat a lehetőségeket helyezzük előtérbe, melyek elősegítik a művészeti nevelés feladatainak megvalósítását (múzeum, színház, kiállítás, gyermekkönyvtár...).
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, az újraalkotások segítése az egyéni képességek figyelembevételével.
- A magyar népművészettel, folklórral való foglalkozás segítse az alkotó és alakító készségek kibontakozását a kézművességben, nyelvben, dalban, játékos kifejezésekben, táncos mozgásokban.
- Nyári tábor keretében közös programokat szervezünk a környező falvak óvodáival.

4.1.6. Nemzetiségi kisebbségi nevelés

Cél:

A különböző interakciókban a kommunikációs helyzet felismerése, beszédbátorság a szerepek megfelelő nyelvhasználatban. A kisebbség nyelvén az artikulációs bázis erősítése, szókinccs és fogalomkörök bővítése, a mondatalkotó készség kialakulásának elősegítése.

Elveink és feladataink:

- A kétnyelvű csoport(ok)ban a szókinccsfejlesztés, hagyományápolás, kiejtéstanulás, válaszadó szerepének gyakorlása, a beszédértés, a hallás utáni megértés elérése, és a kétnyelvű identitástudat alapozása alkotják a nyelvi nevelő munka céljait.
- Az óvodai élet mindennapjait jellemeze a nyelvtanulásra ösztönző légkör, melyet az óvónő tudatosan alakít ki a kisebbség nyelvének gyakori és változatos helyzetekben történő alkalmazásában.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az irányított nyelvelsajátítás mindig cselekvéshez, mozgáshoz, játékos tevékenységhez kötött, ez felkelti a gyermekek kíváncsiságát. Életkori sajátosságaiknak megfelelő módon teremt lehetőséget a nyelv elsajátítására.
- A nyelvi fejlesztés mellett a nyelvhez tartozó kultúra, szokások és hagyományok ápolása szintén feladatunk. A hagyományok és szokások közül azokat ápoljuk, amelyek a gyermekek környezetében ma is élők és ismertek.
- A nemzetiségi csoport(ok)ban a kisebbség nyelvét anyanyelvi szinten kell ismerni.
- Az állandó nyelvi önképzés, továbbképzés követelmény az óvónők számára.
- A kisebbségi nevelést végző óvónő(k) beszédstílusa mindkét nyelven példamutató, modell értékű legyen.
- Minden ünnep, csoportrendezvény kétnyelvű.
- A gyermekeket gondozó, nevelő felnőtteknek minden reakciójukban a másság elfogadását, a toleráns magatartást kell közvetíteniük. Származás, nyelvhasználat alapján semmiféle megkülönböztetés nem lehetséges.
- A partnerkapcsolatokon alapuló nevelési stílus megvalósítása kívánatos, melyben szükséges mindkét (magyar-német) óvónő jó összmunkája, egymás és a gyermekek véleményének tiszteletben tartása.
- Tartalmi munkában, szervezeti keretekben fokozottan figyelembe kell venni az egyéni fejlődési ütemet, törekedni az egyéni bánásmód érvényesítésére.
- A felnőttek nevelői magatartásukban a nemzetiségi identitást (elfogadó, értékelő magatartás) közvetítsék.
- Ugyanezek a követelmények jellemezzék a karon belüli kisebbségi nevelési, oktatási feladatokat végző intézményekkel, a családokkal, nemzetiségi szervezetekkel történő kapcsolattartásukat.

4.1.7. Gyakorlati képzés

Cél:

A hallgató nevelői attitűdjének (gyermekhez, nevelőmunkához való kognitív, emocionális és viselkedéses viszonyulásának) formálása. A képzésben a lehető legteljesebb mértékben érvényesítjük a mindennapi óvodai gyakorlatunk követelményeit. Szeretnénk kifejleszteni a hallgatókban azokat a kompetenciákat, készségeket, képességeket, amelyek hivatássá teszik óvodai munkájukat. Törekszünk arra, hogy pozitív élményei, tapasztalatai legyenek a meghatározók.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Elveink és feladataink:

- A hallgatót a gyakorlási idő, a gyakorlandó feladatok nehézségi foka, összetettsége, a felkészülés irányítottsága, a teljesítmény minősége, az önállóság szempontjából fokozatosan vezetjük a kevesebbtől a több felé, a könnyebbtől a bonyolultabb felé. Szeretnénk elérni, hogy amilyen mértékben fokozatosan gyarapodik a tudásuk, olyan mértékben szélesedjen és mélyüljön a tevékenységük.
- A fenti követelmények csak akkor teljesíthetők, ha a képzés egész folyamatában aktívan kiveszik a részüket a gyakorlati képzési feladatokból. Jelenlétük folyamatosságát nem a felszínes érdeklődés, hanem a képzettségi szint szerinti aktív gyakorlás szempontjából tartjuk fontosnak.
- A gyakorlati képzési folyamatban minden olyan feladatra szeretnénk felkészíteni az óvodapedagógus jelölteket, amely az óvónői munkakörrel összefügg. (kapcsolatépítés, kapcsolattartás, viselkedéskultúra, együttműködés).
- Törekszünk arra, hogy a gyakorlati képzés folyamata tervszerű, szervezett legyen. A gyakorlati képzési program szerint megjelölt célok, tartalmak és feladatok körében a szakvezetők és a hallgatók egyaránt pontosan tudják a szerepüket.
- A gyakorlati képzés feladatait a hallgatókkal való közvetlen személyi kapcsolatban valósítjuk meg. Operatív irányítással a hallgató tevékenységének a célokkal történő összehangolására törekszünk. Segíteni kívánjuk a kreatív gondolkodás alakulását, szorgalmazzuk a célirányos egyéni megoldásokat. Olyan személyi kapcsolatok kialakítására törekszünk, amelyben szabadon feltáruznak a hallgató személyiségjegyei, megfelelő intenzitással érvényesülhetnek modellhatásaink és érvényesíteni tudjuk az egyéni bánásmód elvét.
- Megismertetjük hallgatóinkat a mai kor és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának elvárásaival és annak óvodára gyakorolt hatásával, új pedagógiai módszerek, eljárások, technikák alkalmazásával.

A gyakorlati képzés szervezeti formái óvodánkban:

Komplex óvodai gyakorlatok során segíteni kívánjuk a közös élmény és tapasztalatgyűjtést, nézetek, vélemények, értékítéletek ütköztetését, az óvónői munka fogásainak elsajátítását, a munkakultúra megtapasztalását. Törekedni szeretnénk arra, hogy a megfigyelést végző hallgatók aktivitását fokozzuk a megbeszélések során.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Óvodai gyakorlatok során segíteni kívánjuk az egyéni erők kipróbálását, az egyéni fejlődést, a saját stílus alakítását, formálását. A hallgatót aktivitásba kényszerítő helyzetet teremtünk azzal, hogy elvárjuk a felkészülésben az önálló gondolatokat, hogy önállóan dolgozzon a gyerekekkel, és önmagát elemeznie, értékelnie kell. Ösztönözzük őket arra, hogy a feladatok megoldásához elméleti ismereteiket felidézzék. Lehetőséget teremtünk arra, hogy szükség szerint megismételhessék gyakorlatukat.

(I. sz. melléklet)

4.2. A gyermek tevékenységformái

4.2.1. Játék

Mottó:

„Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy vele. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

Varga Domokos

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik a játékban aktív, megismerő tapasztalatszerzésre, alkotásra képesek, tevékenységüket szabad önkifejezés és örömezés kíséri, képesek szabályokat alkotni és elfogadni, mások sikereinek örülni.

A játék a gyermek szabad elhatározásából származó önmegvalósítása, vágyai, elképzelései, érzelmei önkifejezése, a gyermeki életvezetés, viselkedés sajátos formája, személyes érintettség, teljes átélés, énközelség valósul meg benne. A gyermek játékában a valóság tükröződik, a megismerés mechanizmusai érvényesülnek, cselekvéseit a problémamegoldás mozgatja. Fontos feladatunk, hogy teret engedjünk a gyermek tevékenységi vágyának, cselekvési szükségleteinek, önállósági törekvéseinek.

A gyermeket ingeréhségének kielégítése érdekében érdekes tapasztalatokhoz, élményekhez juttatjuk, amelyek cselekvésre, a probléma megértésére és feldolgozására ösztönzik, vagyis játszásra készítik. Mivel a játéköröm újabb és újabb tevékenységre ösztönöz, feladatunk a minél teljesebb átélés elősegítése, a szélsőséges érzelmi megnyilvánulások tolerálása.

A játék a valóság megismerésének folyamata, egyben sajátos tanulás, mert a megismerés és alkalmazás egyéni változataira ad lehetőséget. Lényegi eleme az ismételhetőség. Ennek teret engedve segítjük elő, hogy a tapasztalatok, ismeretek, viselkedési módok gyakorlás útján megerősödjenek, rögzüljenek, elrendeződjenek, és közben fejlődjön a gyermek verbális

PEDAGÓGIAI PROGRAM

készsége, pszichikus funkciói (részekre bontás, összerakás, ismeretek felidézése, tapasztalás, újraértékelés, elvonatkoztatás, következtetések levonása).

Meggyőződésünk, hogy a játék a tanulás legfontosabb színtere. Ezért a gyermek fejlettségének sajátosságait figyelembe véve szervezzük meg, segítjük, vezetjük tevékenységeit. Mivel az érzelmek uralkodó szerepe dominál, arra törekszünk, hogy kellemes érzések keltésével bátorítsuk, cselekvésre ösztönözzük. A tevékenységek irányítása közben figyelembe vesszük a gyermek játéktudatát, tiszteletben tartjuk, hogy azonosul a tevékenységgel, melyben a valóság és a képzeleti kép keveredik. A játékos utánpótlás a szociális tanulás fontos eszköze, ez értékeket, normákat átadó pozitív modellszerepre készít bennünket. Mintát adunk és segítjük a kommunikációs kapcsolatokat, a megértés és megértetés képességének fejlődését, a társak felé fordulás és az eredményes együttműködés érvényesülését.

A fejlesztés területei és tartalma

Gyakorló-funkciós játék:

A gyermek ismétlések révén a különböző képességeit gyakorolja. Mozgásos és tárgyakkal végzett játékok során sajátítja el az egyszerű tárgyak használatát, alakul mozgáskoordinációja. Az öröm forrása maga a manipuláció, amit felidéző emléknymok színeznék.

Szerepjáték:

A gyermek fiktív vagy valóságos élményeket sajátos játékkörülmények között, „mintha” helyzetben, képzelete segítségével újraalkot. Döntő eleme a szerep, ennek felvételét megelőzi a cselekvés gondolata, amely konkrét tapasztalatokon, elgondoláson alapul. Forrása lehet a felnőtt minden tevékenysége, az állatok megszemélyesítése, a természeti erők ábrázolása. Ahogy bővül az általa felfedezett környezet köre, úgy jelennek meg játékában a tágabb környezetből vett témák.

Fő ismérve a szerepbeleélés, a szereppel együtt járó kötelezettségek felvállalása, az érzelmi megnyilvánulások, viselkedések utánpótlás. Fontos fejlődési állomása a játékelgondolások egyeztetése és a szerepegyeztetés, amely a játék tartalmában azonban lehetővé teszi az improvizálást és az új elgondolások felvetését is.

A szerepjátékban intenzíven fejlődik a gyermek képzelete, a kapcsolatteremtés és együttes cselekvés képessége, a szervezőképesség. A társakkal átélt élményeknek közösségformáló hatása van. A gyermekek megtanulnak egymástól kérni, egymást megbecsülni, átérzik az egymásrataltság érzését. Megtapasztalják, hogy az alkalmazkodás elmulasztása esetén kívül rekedhetnek a közös játékon.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Bábjáték, dramatikus játék

A gyermeki történetek, mesék, népmesék elemei és fordulatai megfelelnek azoknak a gondolati, indulati és szemléleti vonásoknak, amelyek a gyermeki lelki fejlődés korai szakaszaiban jellegzetesek. A bábjáték csodálatos világa mindezt adekváтан tükrözi műfaji sajátosságaiában. Azt gondoljuk, hogy a gyermek életkori sajátosságai, a mesék elemei és fordulatai, illetve a báb műfaji sajátosságai közös motívumokat mutatnak. Ezek közül mi lényegesnek tartjuk az átváltozás, az ellentét, az ismétlés, a kompenzálás és a vágyteljesítés dinamikájának közös értelmezését.

A dramatikus játék események, életszerű helyzetek, mesék színműszerű megjelenítése. Forrása a mese. A gyermek a mese kapcsán keletkezett feszültségek egyik levezetési formájaként választja a dramatikus játékot, amely kapcsolatban van meseélményével és játékbeli megjelenésének igényével. Célja a beleélés, átélés, a különböző helyzetekben lévő alakok megjelenítése, utánzása, a párbeszédes forma alkalmazása. Élményhátterét a valóság és a mese világa adja. A gyermek a képzeleti képekből jut el a cselekmény elgondolásáig és megalkotásáig. Előkészítésében nagy jelentősége van a bábozásnak, amelyben a gyermek példát kap a monológok, párbeszédek nyelvi fordulatairól, az érzelmekeltés különböző eszközeiről. A dramatikus játék örömforrása a feszültségkeltő és csökkentő hatás, az utánzás és átváltozás, a ceremóniák, a csodák átélése. Olyan társszükségletű játékforma, amely egyben közösségi élmény hordozója. A bábjátékot a személyiség megismerése eszközének tartjuk, hiszen ez a gyermeki személyiség totális megnyilvánulására ad lehetőséget. Módszerként alkalmazzuk a különböző pedagógiai szituációkban.

Konstruáló játék

A konstruáló játékok eszközök segítségével létrehozott új alkotások, újabb játékeszközök. Több változata van. Építő játék során a gyerekek valamilyen kapcsolódási móddal egyszerű elemekből minta vagy saját elgondolás alapján alkotnak, építenek valamit. Barkácsolás során kisméretű kéziszerszámok igénybevételével különböző anyagokból új tárgyakat, új alkotást készítenek elsősorban játékukhoz vagy csak a játékos alkotás öröméért. Konstruációs játékelemekre épülő játék során tárgyakat készítenek egymásba illeszkedő elemek felhasználásával, rajz, ábra vagy önálló elgondolás alapján.

A gyermek képzelete intenzíven működik, mozgékonyvá válik a fantáziája. Ezt segítjük azzal, hogy félkész elemeket, alapanyagokat biztosítunk számukra. Domináns az egyéni elképzelések önálló megvalósítása, de közben működik a kölcsönös segítségadás, az alkotás közbeni tapasztalatok kicserélése, a verbális kommunikáció. Mintaadással segítjük a ráhangolódást a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

konstruáló-alkotó tevékenységre. Szükség szerinti együttműközéssel segítjük a gyermeket sikerélményhez, hiszen az a cél, hogy mindenki érezze meg az alkotás örömét, az alkotó játék nagyszerűségét. A mozgásrendszer fejlettsége, a finommozgások összerendezettség, a technikai jártasság gyakorlás útján fejlődik, és az alkotások kidolgozottságát eredményezi.

Szabályjáték

Különböző mozgásokat, mozgásformákat és értelmi funkciókat aktivizáló játék. Legjellemzőbb tulajdonsága a szabály dominanciája, előre meghatározott, pontos szabályok szerint folyik. A játék örömforrása a szabály betartásában van, amely próbára teszi leleményességüket, ügyességüket, biztosítja az önmegvalósítás lehetőségét, a versenyszellemet. A játék komolyságát is a szabály adja. Betartása a társak között olyan együttműködés, amely egyszerre igényli a társat és a társ legyőzését. A győzni akarás igénye és a szabályok tiszteletben tartása bonyolult viselkedési és gondolkodási stratégia kialakulását feltételezi, ami csak gyakorlás közben fejlődhet.

Népi játékok

A magyar nép kulturális hagyományai közé tartoznak. Egyaránt kötődnek a mozgásos-, a szerep-, a dramatikus-, a konstruáló-alkotó játékokhoz. A népi játékoknak és a hozzájuk tartozó eszközöknek hagyománymentő funkciójuk van, szoros összefüggésben vannak a népi alkotó tevékenység olyan ágaival, mint a népművészet, népzene, népi táncok, népszokások. Eszközei mindazok a tárgyak, amelyek anyagukat, elkészítésüket, tematikájukat tekintve a nép hagyományaiból, mindennapi életéből, jeles napjainak eseményeiből táplálkoznak. A közös gyűjtés élménye, a közös játékkészítés lehetősége a gyermek számára az utánpótlás, az alkotás örömét, a felnőttel való együttműködés élményét jelentette.

Az irányítás általános elvei:

- Folyamatosan bővítjük, mélyítjük a világról szerzett tapasztalatait, élményeket nyújtó pozitív érzelmeket keltünk.
- Elősegítjük, hogy elképzeléseik, ötleteik megvalósulhassanak a játékban, biztosítjuk mindazokat a feltételeket, amelyek a játékokra optimális hatással vannak.
- A belső motivációk működését segítjük elő a realisztikus tárgyi eszközök visszafogott adagolásával, a tárgykészítés feltételeinek megteremtésével, a természetes környezet eszközként való alkalmazásával.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Elősegítjük az eszközök és a társak szabad megválasztását (vagy nem választását), időt hagyunk arra, hogy nézelődjön, válogasson, töprengjen, és a számára legvonzóbb játéktevékenységbe kezdjen.
- Biztosítjuk a csoportszobában való szabad rendezkedést, kreatív tárgyhasználatot, elősegítjük a tevékenységek felfedezésének, a kitartás felerősödésének lehetőségét. Mozgásos játékokat lehetőség szerint természetes környezetben szervezünk.
- Törekszünk a gyermeki kíváncsiság kielégítésére, a gyermeki kérdések megválaszolására, a szabályismeret gyakorlására, a helyes viselkedés tudatosítására.
- Megengedő irányítással biztosítjuk a szabad játék lehetőségét, modellnyújtó szerepünkkel értékeket, normákat közvetítünk.
- Helyzeteket teremtünk az akusztikus beszédre nevelésre: légző-, hangadási-, artikulációs-, tempó-, dallam-, szünet-, magasság-, fekvés-, váltásgyakorlatokra.
- Hangsúlyozzuk az egyes gyermek egyéni érettségét, fejlettségét, fejlődésbeli tempójának különbségét megismerő, mérlegelő pedagógus attitűd jelenlétét.
- A játékot mint a magyar nép vizuális és szellemi kultúrájának alapját próbáljuk visszaadni a gyerekeknek. Feladatunk, hogy ezen örökséget a magyarságtudat kialakításának, megerősítésének eszközeként kezeljük. Ősi népi gyermekjátékeszközök készítése, a nagyszülők, dédszülők játékeszközeinek megismertetése, aktív használata a játék színesítését, gazdagabbá tételét szolgálják. Feladatunk továbbá a népszokásokhoz kapcsolódó események, élmények feldolgozása (leképezése), a gyermeki világkép megjelenítése a szerep és dramatikus játékokban.
- Rendszeresen gyűjtjük és felhasználjuk a Sárköz népi szokásait, játékait és az ezekhez kapcsolódó eszközöket, dalokat, mondókákat, csúfolókat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes elfogadni a játék szabályait, és azt alkalmazza új szituációkban.
- A játékhelyzetben kapcsolatok teremtésére képes, egyeztetni az elképzeléseit.
- A tér és eszköz újraalkotásával képes a saját elképzeléseit megvalósítani.
- Játékban igényli a társakat, illetve bekapcsolódik a közös tevékenységbe.
- A megkezdett játékfolyamatokat végigjátssza.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban természetessé válik a német nyelv használata, értik a kérdéseket, kéréseket, és életkoruknak megfelelően használják is a nyelvet a szabad játék során.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Biztosítja a gyermekek szabad és önkéntes játékának lehetőségét.
- A napirend kialakításában a legtöbb időt a játékra szánja.
- A játékeszközök biztosításának szempontjai között elsődlegesnek tekinti a gyermekekre gyakorolt fejlesztő hatást.
- Kialakítja a játék alapvető szokásait, szabályai és normáit.
- Segítő szándékkal vesz részt a játékban, segíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását.
- Német nemzetiségi nevelésben a játéktevékenység irányítása során egynyelvű tevékenységvezetésre törekszik, ami segíti a gyerekek játékos és spontán nyelvi fejlesztését.

4.2.2. A külső világ tevékeny megismerése

Mottó:

„A környező világ iránti érdeklődés velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlásával vagy az élet megpróbáltatásai közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig elkísér.”

Gerald Durrell

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik életkori szinten megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi világ formái, mennyiségi, téri viszonyairól, megfelelően eligazodnak környezetükben. Pozitív érzellemmel fordulnak a természet, az emberi alkotások felé, tapasztalatuk van azok védelméről, az értékek megőrzéséről. Ismeretekkel rendelkeznek a szülőföldről, az ott élő emberek életéről, hagyományairól, szokásairól, a tárgyi kultúra értékeiről, azok védelméről.

Az ember eredendően tevékeny lény. Ez serkenti új felfedezésre, a világ megismerésére. A gyermek fejlődésében, érdeklődésében fontos szerepet játszik a tevékenység. Minden gyakorlat valami új befogadását, elrendeződését jelenti.

Az óvodai élet élményszerűségével és a környezet élménnyé válásával biztosítjuk az érdeklődés, a kíváncsiság állandó ébrentartását, kielégítését, hogy a gyermek élményei

PEDAGÓGIAI PROGRAM

újraélésére vágyjon. A tevékenységek szervezésében gondot fordítunk a tartalmak komplex értelmezésére és megvalósítására.

Arra törekszünk, hogy a gyermek érdeklődését tiszteletben tartsuk, gondolkodását tevékenység irányítsa, és saját tapasztalatain mérje le elképzeléseinek értékét. Helyt adunk a gondolatok szabad áramlásának, a fantáziának, az intuíciónak és az esztétikumnak.

Az ingerek és a reakciók megerősítését biztosítjuk azzal, hogy a gyermeket érzelmi viszonyba hozzuk önmagával és környezetével, tapasztalatok rendszerének kialakítására törekszünk.

A tevékenységek szervezésében fontos elvként tartjuk szem előtt, hogy az egész óvodai életet átszöve, folyamatosan teremtsünk megismerési és gyakorlási lehetőségeket. Arra törekszünk, hogy a tevékenységet kísérő örömezés ösztönözze a gyermeket az aktív részvételre. Elősegítjük, hogy - képességei szerint - észrevehesse, láthassa, felismerhesse a környezet törvényszerűségeit és összefüggéseit.

Nevelőmunkánk által szeretnénk elérni a gyermekben a környezettudatosság fejlődését, a környezetérzékenység javítását, segíteni a saját természetkép kialakulását. Céljaink megvalósulása érdekében tevékenységrendszerek szervezésére törekszünk. Tevékenységtervünket a természet nagy körforgásának rendszere, az évszakok koordinálják. Nagy hangsúlyt kap a természet elemeivel való ismerkedés, az aktualitás, a természet ünnepei, jeles napok, ünnepkörök kínálta tevékenységek beépítése. A tevékenységek tartalmában a tárgyi koncentráció mellett a környezeti nevelés témaköreinek komplex megjelenítésére törekszünk. Nagycsoportosok számára nyári tábort szervezünk, ennek tevékenységeit a megyében megjelenő helyi értékek alapján választjuk ki. (II. sz. melléklet)

A fejlesztés témakörei:

Természeti környezet

A fejlesztés tartalma:

Ismerkedés a természet elemeivel, hatásuk emberre, állatra, növényre.

- **Víz, levegő, talaj:**
halmazállapot-változás, mennyiség, minőség, irányok, arányok, kiterjedések, hőmérséklet, szín, illat, szerkezeti változások, mozgás, erő, szerepük az élet fennmaradásában, szükségletek és pazarlás.
- **A növények életében bekövetkező változások folyamatos megfigyelése:**
rügyezés, virágba borulás, termőre fordulás, lombhullás, pihenési szakasz, gyűjtőmunka, feldolgozás, felhasználás, óvodakert, természetsarok gondozása, halmazok, téri irányok, kiterjedések, relációk.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az állatok életében bekövetkezett változások folyamatos figyelemmel kísérése:
állatok életkörülményei, viselkedésmódjuk, alkalmazkodás az évszakhoz, tápláléklánc megértetése, kisállatok gondozása.

Társadalmi környezet

A fejlesztés tartalma:

- Óvoda és környéke
- Család
lakótér, életmód, tevékenységek, kapcsolatok, szokások, hagyományok
- Épített környezetünk
lakóházak, középületek, művészeti alkotások, parkok
- Technika világa
komforttechnikák, gépek, közlekedés
- Emberi tevékenységek
munka, szabadidős tevékenységek, pihenés
- Ünnepek, jeles napok
mikulás, karácsony, farsang, március 15, húsvét, anyák napja, gyermeknap, évzáró.

Tapasztalatok mennyiségi viszonyokról és térformákról a környezet megismerése során:

A fejlesztés tartalma:

- a rendezési és következtetési képességek fejlesztése halmazalkotással, osztályozással
- problémamegoldó és kombinatív képesség fejlesztése rendezéssel
- a természetes szám fogalmának alapozása
- tér-, sík - és mennyiségsszemlélet fejlesztése

Énkép fejlesztés

A fejlesztés tartalma:

- testrészek és gondozásuk
- érzékszervek és gondozásuk
- érzékelő játékok, tükrójátékok, társas kapcsolatokat építő játékok
- testbeszéd, szemkontaktus - játékok
- téri tájékozódás

Természetvédelmi, környezetvédelmi törekvéseink

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- takarékosági szokások kialakítása
- a környezet tisztaságának megóvása
- növények, állatok védelme
- gyűjtőmunka, újrahasznosítás
- a birtoklási vágy átformálása

Az irányítás általános elvei

- érzelmi megközelítés
- természetes helyszínek igénybevétele
- tevékenységbe ágyazott ismeretnyújtás
- tudományos módszerek alkalmazása (megfigyelés, kutatás, kísérletezés, mérések, leírás, összehasonlítás)
- megfelelő idő biztosítása a tapasztalatszerzésre
- a környezeti harmónia és diszharmónia megláttatása
- stabil szokás, normarendszeren alapuló magatartásformálás
- együttműködés a családdal

A hagyományos óvodai ünnepek mellett megjelennek a népszokásokban megőrzött ünnepek, jeles napok. A jeles napokat időjárás-figyelésekkel, időjós-lásokkal kötjük össze. A természet megismerését segítjük a népi megfigyelésekkel, tapasztalatokkal. A különféle összehasonlításoknál, becsléseknél fontosnak tartjuk a nép által a múltban használt mértékek (arasz, lábnyi, ameddig a szem ellát) alkalmazását. Fontosnak tartjuk földrajzi, felszíni formák népi nevének megnevezését, meghatározását. (hegy lába, gyomra, üstöke)

Hangsúlyosan kezeljük a természet ünnepeit, amelyek kiemelik számunkra a környezet fontosságát, odafigyelésre készítetnek. (állatok világnapja: okt.4., víz világnapja: márc.22., a Föld világnapja: ápr.22., madarak, fák napja: máj.10., környezetvédelmi világnap: jún.5.)

(III. sz. melléklet)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri önmagát és közvetlen környezetét.
- Képes környezete átalakítására, megóvására.
- A kialakult képességei alkalmassá teszik arra, hogy a különféle helyzeteket értelmezze, ok-okozatokat, összefüggéseket felfedezzen és megfogalmazzon.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban a német nyelven is ismerje az őt körülvevő tárgyi és élő környezetet. A kezdeményezéseken aktívan és együttműködően vegyen részt. Az idegen

PEDAGÓGIAI PROGRAM

nyelven vezetett tevékenységekben képességeinek megfelelően használja a tanult kifejezéseket, vegyen részt egyszerű párbeszédés helyzetekben.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Játékos tapasztalatszerzéssel, személyes példaadással elősegíti a környezettudatos magatartás kialakulását.
- A tevékenységek során kihasználja a spontán helyzeteket, a gyermekeket sikerélményhez juttatja.
- Ösztönzi a gyermekeket a problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére.

4.2.3. Verselés, mesélés

Mottó:

„Óvodás korban a magyarság tudatalatti elemeinek a beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk. Magyar mivoltunk épületének mintegy földalatti alapjait kell itt lerakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.”

Kodály Zoltán

Cél:

A kifejezés, megértés és kapcsolatteremtés képességével rendelkező gyerekek nevelése, akik az irodalmi alkotások iránt fogékonyak, szívesen mesélnek, verselnek, el tudnak fogadni erkölcsi, esztétikai normákat, és képesek a magyar és más nemzetek kultúrájának értékeit saját szintjükön befogadni.

Az óvodáskor meghatározó irodalmi műfajai a vers és a mese. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál.

A gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének megfelelő irodalmi művek igényes közvetítésével segítjük a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését, esztétikai érzékének, nyelvi képességeinek megalapozását. Fontos feladatunk a magyar és kortárs kultúránk átadása, a népi hagyományok, a népköltészet megőrzése, továbbadása, környezetünk által gyakran használt közmondások tolmácsolása, ünnepeink hangulatának fokozása alkalmi versekkel.

Azért, hogy a gyermeket fogékonnyá tegyük az irodalom iránt, és fogékonyságát megőrizzük, a nap folyamán minél több olyan helyzetet, szituációt, pillanatot kihasználunk, amikor mesélhetünk, verselhetünk. Már a beszoktatás ideje alatt törekszünk testközeli ringatók, höcöggetők, lovagoltatók, arcsimogató, tenyérsimogató, ujjszámoló, hangutánzó népi

PEDAGÓGIAI PROGRAM

mondókák alkalmazására. Mindennapos gyakorlattá tesszük a pihenés előtti mese, vagy más irodalmi mű közvetítését.

Mesehallgatáshoz megfelelő légkör kialakítására és élményszerű előadás megvalósítására törekszünk. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztését segítjük elő a nyelvtanilag tiszta beszéd, a jó artikuláció és a színes előadásmód (hangerő, hangszín, hanglejtés...) modellálásával.

Helyzeteket teremtünk a produktív beszéd gyakorlására, hogy a gyerekek ismételgethessék a verseket, rigmusokat, maguk is találhassanak ki mesét, elbeszélést, azt mozgással, *zenével* megjeleníthessék, érzelmeiket kifejezhessék. Segítjük, hogy a csoport könyvespolcán eligazodjanak, ösztönözzük őket, hogy szívesen forgassák a könyveket, alkalmazzák a képolvasás módszerét, ezáltal is fejlődjön nyelvi kifejezőképességük, kreativitásuk. Közös látogatásokat szervezünk a gyermekkönyvtárba, irodalmi tartalmú kiállításokra, színházba.

A fejlesztés tartalma:

- Magyar népmesék

A magyar népmese teljes tisztaságában tükrözi azt az ősi tudást és tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. A mesék gyakorlati tapasztalatokat rejtenek, a mesehős példáján keresztül útmutatást adnak arra, hogyan lehet helytállni nehéz helyzetekben. A mesében a legbecsületesebb törvények uralkodnak, a jótett fáradtsága mindig megtérül. A népmesékben az igazság törvényei vezérlik a mesehősöket. A mesehallgatás során alakulnak a gyermekek erkölcsi értékei, ezáltal a népmese nem csak szórakoztat, hanem nevel is (állatmesék láncmesék, tündérmesék, tréfás mesék, elbeszélések, anekdoták, népszokásokhoz fűződő mesék).

- Dramatikus játékok

Szerepeket tanítanak, a leendő felnőtt szerepeit vetítik elő. A gyermeklelket megragadó esztétikumuk megőrződik, és ezáltal átörökítő funkciót is teljesítenek. A játékok valós élethelyzeteket teremtenek az eszközök segítségével, készségalkítás, szokásalakítás történik. Szövegében a környező világ, a természet, a magyar hagyomány tükröződik.

- Népi szólások

Megfontoltságra, bölcsességre, őszinteségre, bizalomra tanítanak. Fontos a stilisztikai értékük. Nyelvi képekkel fejezik ki a mondanivalót. Népi bölcsességek, melyek a nép természeti és társadalmi környezetéből veszik a példákat, azzal szoros kapcsolatban vannak. Hosszas megfigyelés eredményeként jöttek létre. Aktuális szituációkban, helyzetben alkalmazva tesszük érthetővé a gyermek számára a tartalmakat, érdekes, különös hangulatot keltve általa.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Mondókák, kiolvasók, halandzsák

A mondóka ritmikus, színes mondatok egymástánja, melynek különös hanglejtése és ritmusa van. Ezért könnyű a tanulása, könnyen mozog rá a gyermek. Konkrét cselekményhez vagy szándékhoz, alkalomhoz kapcsolódik. Fontos a szöveg és a mozdulat összetartozása. Feladata, hogy a felnőttek világából vett tevékenységeket közvetítse, a hozzá kapcsolódó mozgás pedig egy értelmes cselekvéssor részeként legyen felfogható. Értelmileg és érzelmileg gazdagítja a mozgásos gyakorlást.

A halandzsa szövegeket régmúlt időkben varázslásra, gyógyításra használták. Ma elsősorban a hangképzés, beszédfejlesztés szempontjából van jelentősége. A gyermek nem keresi az értelmét, jó játékot jelent a számára.

- Irodalmi alkotások

A műalkotások lehetővé teszik a gyermek számára a világ sokoldalú megismerését, gyönyörködtetnek szavaikkal, aktivizálnak mondandóikkal.

A gyermekvers esztétikai örömet kiváltó műalkotás, befolyásolja a gyermek érzelmi világát. Jellemzője, hogy képzeletgazdag, hozzásegíti a gyermeket a belelátás, beleélés élményéhez, empátiás készséget alapoz. Az élet igazságaira, az emberi érzelmvilág reális tükrözésére hivatott. Pontos megfigyeléseket tesz, és hiteles élményeket ad a természeti, társadalmi környezetről. Nem magyaráz, hanem ábrázol, az élet egy-egy darabját vetíti a gyermek elé.

A mese fejleszti a beszédkészséget, nyelvestétikai élményt nyújt, magatartási normákat közvetít. Világosan beszél a társadalmi konfliktusokról, azok helyi, egyszeri problémáiról, és az általánosítható társadalmi ellentétekről. Azt közvetíti, hogy a valóság nem csak pozitív élményekkel veszi körül az embert, hanem kudarcokkal is, de a pozitív emberi értékek segítenek megtalálni a megoldásokat.

Az irányítás általános elvei:

- Arra törekszünk, hogy a mese, a vers a gyermek mindennapi, örömteli élménye legyen.
- Az életkornak megfelelő, nyelvtanilag tiszta, értékes irodalmi műveket válogatunk, elsősorban a magyar kultúrkinccs eszköztárából, de a más nemzetek kulturális értékeiből is.
- Feladatunk a megfelelő érzelmi légkör, az azonosulást, átélést segítő atmoszféra megteremtése.
- Az irodalmi alkotások bemutatásánál modellértékű, művészi kivitelezésre törekszünk, a tartalom és az érzelmek kifejezését metakommunikációs eszközök használatával erősítjük. Gyakori ismétlésükkel az énerősítő hatás fokozására törekszünk.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Elősegítjük, hogy a szavak, szóképek, nyelvi fordulatok tartalmát megismerjék, helyesen használják a gyerekek, erősödjön nyelvi emlékezetük.
- Az élő mese kiegészítő eszközeiként használjuk a bábozást, dramatizálást, drámajátékot. A tevékenységeket rendszeres színházlátogatással, könyvtárlátogatással, vendég előadók meghívásával színesítjük.
- Esztétikus, főként természetes anyagokból készült eszközöket használunk.
- Fontosnak tartjuk a szülők meggyőzését a rendszeres, meghitt együttlét, az élő mese pozitív személyiségfejlesztő hatásáról, a TV, videó erkölcsi értékítéleteket romboló hatásairól.
- Feladatunk a népi szokásokhoz kapcsolódó dramatikus játékokkal való megismerkedés, népi csúfolódók, felelgetős játékok alkalmazása, mellyel mintát adunk hasonló alkotások létrehozására.
- Alkalmazzuk az elbeszélés, az igaz történet műfaját, amelyek érzékletesen írnak le egy-egy természeti jelenséget, tárgyilagosan ugyan, de képeket tárnak a gyerekek elé. Felhasználjuk a találós kérdést, mert beszéltet, cselekedtet, és újabb ismeretszerzésre ad lehetőséget. A nagyobbakat találós kérdések alkotására ösztönzi.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és érti az irodalmi alkotásokat.
- Szívesen vesz részt az óvónő által kezdeményezett irodalmi művek feldolgozásában.
- Mindennapi életében használja a mesében megismert szófordulatokat, kifejezéseket.
- A mesék erkölcsi normáit érti, és képes azok megfogalmazására.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban szívesen hallgatják az irodalmi műveket német nyelven is, többszöri ismétlés után elsajátítják azokat. Szívesen vesznek részt német nyelvű előadásokon, ahol megtanulják értelmezni és élvezni a nagyobb lélegzetű irodalmi alkotásokat is. Nagycsoportra önállóan is képesek német nyelven a dramatizálásra, verselésre.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Lehetőséget biztosít a mindennapi mesélésre, verselésre, a hozzá tartozó feltételeket biztosítja.
- A művek kiválasztása során figyelembe veszi az év körforgását, a magyar kultúra értékeinek támogatását és a gyermekek életkori sajátosságait.
- Az irodalmi mű közvetítése során élményszerű előadást biztosít, segíti a katartikus élmények befogadását és átélését.

4.2.4. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Mottó:

" A tudatalatti magyarság első talpköve a nyelv, második talpköve a zene. Óvodában talán még fontosabb a nyelvnél is. Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is."

Kodály Zoltán

Cél:

A zenei tevékenységekre nyitott, befogadó gyermekek nevelése, akik a különböző zenei tevékenységekben felszabadultan, vidáman, belső szükségletből fakadóan szívesen vesznek részt, ezáltal fejlődik éneklési-, ritmus- és halláskészségük, formálódik egész személyiségük, megalapozódik zenei anyanyelvük.

A művészeti ágak közül kiemelt szerepet kap a zenei nevelés, mely a legsokoldalúbban kapcsolható bármely gyermeki tevékenységhez, hozzájárul az esztétikai élménynyújtáshoz, és segíti az esztétikai fogékonyság alakulását, a zenei ízlésformálást.

Feladatunk, hogy felkutassuk a hagyományos életvitel szokásait, ünnepeit, az ezekhez kapcsolódó dal- és mondókaanyagot. A hagyományok tisztelete értékeket közvetít a zenén keresztül a magyar kultúra és a gyermeki tudat formálása érdekében, így alapozódik meg a zenei anyanyelv.

A kiválasztott anyagok által elősegítjük a természet megismerését, megszerettetését, a természet hangulati változásaira irányítjuk a gyermekek figyelmét. Arra törekszünk, hogy a zenei művek segítségével maradandóvá tegyük a vizuális élményt, elősegítsük a belső képi felidézést, erősítsük a zenei emlékezetet. Úgy gondoljuk, hogy érzelemgazdag környezetben végzett tevékenységek hatására elraktározott zenei emlékképekből, játékos kedvből születhetnek meg a zenei alkotókedv gyermeki megnyilvánulásai.

Fejlesztési feladatainkat a ritmus-hallás-mozgás hármasságe koordinálja. Olyan mondókák válogatására törekszünk, hogy legyen benne halandzsza szöveg, nyelvtörő s a mindennapi életet tükröző szöveg egyaránt, így próbálunk lehetőséget nyújtani az egyre nagyobb számban előforduló beszédhibás gyermeknek is a helyes kiejtés, beszédtempó, hanglejtés elsajátítására és gyakorlására.

A mondókák a mozgással egybekötött nyelvi játékok gyakorlását jelentik, melyek lassan kialakítják a gyermekben a legkisebb zenei formát, a motívumegységet. Ez az alapja annak, hogy később ritmushangszereket használva is képesek legyenek megoldani ezt a zenei feladatot.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A mondókák és a dalok a magyar nyelv sajátosságait tükrözik. A ritmusuk, a szótagok által lüktetésük, hangsúlyuk, szövegük és mozgásuk van. Abban térnek el egymástól, hogy a mondókáknak hanglejtésük van és a ritmus-mozgás egysége jelenik meg dallam nélkül, a daloknak dallamuk van, a ritmus-mozgás-dallam hármassá egysége érvényesül. Mindezen tulajdonságoknak a figyelembevételével válogatjuk össze a zenei hallásfejlesztés feladatait, amit elsősorban a néphagyományokból átörökített dalok és népi gyermekjátékok biztosítanak. A hallásfejlesztés magába foglalja a ritmusérzék kialakításának lehetőségét is. Feladatunk a továbbá a különböző ritmusformák megismertetése is. A néphagyományok a maguk sajátos eszközeivel segítenek ebben. A dalokkal és gyermekjátékokkal biztosítjuk a legkisebb zenei forma, a motívum megéreztetését is.

Az ének-zenei tevékenységekkel a gyermekek motorikus, vizuális és akusztikus képességek területén az egyidejű foglalkoztatására törekszünk, de elősegítjük a testi fejlődést is. Fejlesztő munkánk által egyre több sikeres mozgás jön létre, melyeknek többszöri gyakorlásával biztosítjuk a mozgástempó gyorsulását, a mozgás folyamatossá válását, a tempóváltás képességének kialakulását.

Zenehallgatási anyagunk alapja a magyar, nemzeti és etnikai népdalkincs és azok feldolgozásai, valamint válogatások a zeneirodalom klasszikusainak műveiből. Arra törekszünk, hogy a zenei anyag előadása abban a hangnemben történjen, amelyben a kotta íródott. Az általunk énekelt, hangszeren játszott anyaggal, élő zenével pozitív és negatív érzelmeket közvetítünk a gyerekek felé.

Az élőzene által nyújtott élmények biztosítására külső kapcsolatunkat is bevonjuk: zeneiskolások előadásai, hangversenyek, népzenei-, klasszikus zenei koncertek látogatása, hangszeres bemutatók meghallgatása.

A fejlesztés területei:

- **Hallásfejlesztés:**

A gyermekek játék közben zenei élményekhez jutnak, zenei alapfogalmakat hallanak.

Megismerkednek mondókákkal, gyermekdalokkal, népi játékokkal, szívesen énekelnek.

Többszöri gyakorlással segítjük elő a tiszta éneklést, a kezdőhang pontos átvételét.

Tapasztalatot szereznek környezetük hangjairól, felismernek finomabb zörejeket, különböző hangszíneket. Megismerkednek a különböző népi hangszerek hangjával.

A zenei képességek fejlesztése során tapasztalatot szereznek a halk-hangos, magas-mély különbségéről, fejlődik zenei emlékezetük, belső hallásuk.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Alakul a zene iránti fogékonyságuk, hatására szívesen hallgatják a különböző zenehallgatási műveket, elsősorban az óvónő énekét.

- Ritmusfejlesztés:

A zenei tapasztalatok során megismerkednek különböző ritmusokkal, tempókkal. Többszöri gyakorlás biztosításával képessé válnak a különböző tempók tartására, átvételére.

Játékos, utánzó mozgásokkal, járással elsajátítják az egyenletes lüktetést.

Zenei képességfejlesztés során tapasztalatot szereznek a gyors-lassú különbségéről, megérik a motívumegységet, motívumhangsúlyt. Ismerkednek a szünettel, annak érzékeltetésével.

Gyakorolják a mondóka és dalritmus kiemelését, egyenletes lüktetéssel történő összekapcsolását.

Megismernek különböző népi eredetű ritmushangszereket, az elsajátított zenei ismereteket alkalmazzák a hangszereken.

Ritmusszhang-játék gyakorlása közben fejlődik zenei alkotóképességük, kreativitásuk.

Hagyományokon keresztül megismerik a népi ritmusok, csúfolók jellegzetességeit.

- Mozgásfejlesztés

Az énekes játékokon keresztül különböző mozgásformákat sajátítanak el.

Az énekes játékok és zenei feladatok mozgásanyaga közben fejlődik egyensúlyérzékük, a testséma ismerete egyaránt.

Különböző utánzásos mozgások közben erősödnek alapmozgás-készségeik.

Változatos járásmódok, irányváltoztatás, különböző térformák lemozgása közben fejlődik téri tájékozódásuk.

Ismerkednek a népi játékok jellegzetes mozgásformáival, különböző tánclépésekkel.

Alakul igényük az esztétikus mozgás iránt.

- Beszédfejlesztés

Változatos mondókakincs és dalszöveg alkalmazása közben fejlődik beszédképességük, szókincsük.

A zenei anyag elősegíti a helyes kiejtés, beszédtempó, hangjejtés elsajátítását.

A zenei játékok természetessé válnak a gyermekek mindennapi tevékenységében, ezáltal rendszeres gyakorlási lehetőséget biztosít a beszédfejlesztéshez.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az irányítás általános elvei:

- Abból indulunk ki, hogy minden gyermekben alapvetően megvan a zenei kíváncsiság, érdeklődés és fogékonyság, amely később alkalmassá teszi őt a zene befogadására, zenei képességek fejlesztésére.
- A tudatalatti nemzeti vonások legjobb talajának a néphagyományt, a népi gyermekjátékokat és népi gyermekdalokat tartjuk. Az anyagkiválasztás szempontja ezért az, hogy a dalok, mondókák, játékok kapcsolódjanak a hagyományos életvitelhez és környezet szokásaihoz, a természeti ünnepekhez.
- Elsődlegesen olyan gyermekdalok, játékok, mondókák gyűjtésére, átörökítésére törekszünk, melyek közvetlenül váltják ki a legkülönbözőbb érzelmeket a gyermekekben (örömet, bánatot, szomorúságot, vidámságot, stb.).
- A dalanyag kiválasztásánál fontos szempont a fejlesztés tartalma, a hagyományok, ünnepek és jeles napok, valamint az egyszerű hangkészlet, hangterjedelem és hangközök.
- Törekszünk a ritmus-hallás-mozgás hármas egységének érvényesítésére.
- Kötetlen formában is, játékszituációhoz igazodva, lehetőleg az egész nap folyamán szerepeljenek dalos játékok, dalok.
- Kihasználjuk az éneklés lehetőségét a különböző tevékenységek kiegészítéseként hangulatkeltésre, motivációra.
- Megkeressük azokat a külső lehetőségeket, kapcsolatokat, amelyek elősegítik a gyermekek zenei fejlődését. A gyermekek számára lehetőséget biztosítunk hangversenyen, élő zene hallgatásán való részvételhez.
- A napi tevékenységben elősegítjük a fonémahallás, az emberi-, környezeti- és zenei hang gyors differenciálásának fejlődését.
- Az egyéni adottságok, képességek tükrében törekszünk arra, hogy érvényesüljön a differenciálás, az egyéni bánásmód elve.
- Tapasztalatot nyújtunk a gyermek saját hangjának változtatási lehetőségeiről, utánzás útján hozzásegítjük a tiszta intonációhoz, majd a ritmus és dallamkreáláshoz. Tapasztalathoz juttatjuk a 2/4-es lüktetésű, pontos, azonos tempójú, minőségi kivitelezésű makacs ritmus hangoztatásáról. Pontos, esztétikus, minőségi kivitelezésű mintát adunk a fejlesztési feladatokhoz, a mozgáskreációhoz. Használjuk az egyszerű zenei kifejezéseket. Fontosnak tartjuk a mozdulatok és a metrikus lüktetés összhangját, segítjük a motívumváltások formai szempontból kívánatos pontos megoldását.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Arra törekszünk, hogy a párokhoz való odalépés egy kapcsolat felvételét jelentse, amely mozgás közben is élő maradjon.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önként és szívesen énekel, szereti az énekes gyermekjátékokat.
- Ismeri a népi gyermekjátékok jellegzetes mozgásformáit, különböző tánclépéseket.
- Igénye van az esztétikus mozgás iránt.
- Nyitott a zenei művek iránt.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban szívesen ismerkednek a kisebbségi kultúra zenei alkotásaival, a kezdeményezéseken aktívan vesznek részt. Megismerik a kisebbségi kultúra dalos játékait, tánclépéseit, zenei formavilágát. A készségfejlesztés feladatait német nyelven is végre tudják hajtani.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Megismerteti a gyermekeket a zenei anyanyelvvel, értéket közvetít.
- Az egyéni képességek figyelembevételével támogatja a gyermekek zenei képességeinek fejlődését
- Zenei élménynyújtással ösztönzőleg hat a befogadására, az alkalmazásra és a zenei kreativitásra.

4.2.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Mottó:

"Az embernek nemcsak a világban már megvalósult lehetőségeket kell megcsodálnia, hanem a benne még ott lappangókat előhívnia,..."

Németh László

Cél:

Vizuális érzékenységgel és tapasztalattal rendelkező gyermekek nevelése, akik a környezetről szerzett benyomásait képesek vizuális memóriájuk segítségével felidézni, és a megismert technikai eljárások alkalmazásával kreatív módon újraalkotni.

A vizuális nevelés komplex, összetett nevelési terület, amely a látásra és a manualitásra épülő képességcsoportok fejlesztését kezdi meg.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A gyerekeket sokféle anyaggal, eszközzel, technikai eljárással ismertetjük meg, anyagismereti tapasztalatokat nyújtunk számukra. Közvetítésünkkel megismerkednek az alakíthatóság lehetőségeivel és korlátaival, fejlesztjük technikai bátorságukat, önállóságukat.

Saját ügyeskedésük, manipulációjuk következtében alkotó folyamatokat élhetnek meg, problémamegoldó képességük hatékonyan fejlődik. Azzal, hogy lehetőségeket teremtünk a természetes anyagok gyakorlatias megtapasztalására, megmunkálására, fejlesztjük a gyermekek természetszemléletét, esztétikai értékítéletét, ízlést formálunk.

Tapasztalataink szerint azokban a helyzetekben, amikor a gyerekek szabadságot élveznek a cél, az anyagok és technikák megválasztásában, eredetibb alkotások jönnek létre. Ezért változatos anyag- és eszközkészlet biztosítására törekszünk.

Különös hangsúlyt kap munkánkban a motiváció, melynek során az értelmi és érzelmi erők aktivizálása, a tevékenység iránti pozitív viszonyulás kialakítása a cél. Számunkra nem az alkotás a fontos, hanem a tevékenység öröme, az önálló elképzelések, próbálkozások megjelenése.

A gyermekek kíváncsiságára, tudásvágyára alapozva többféle alak, forma, méret, szín, alapvető téri irányok, viszonyok megismerésének helyzeteit teremtjük meg az észlelési képességek, valamint a tér-, szín - és formaképzetük fejlődése érdekében.

A gyermekek aktivitásának hullámzó periódusaira tekintettel a szabad önkifejezés változatos lehetőségeit az egész nap folyamán biztosítjuk számukra, elegendő időt hagyva a vizuális képességek kibontakozásához.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél sok időt és lehetőséget adunk a technikák begyakorlására, pontosítására, mely során lehetőségük nyílik az önkifejezésre.

Az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítását készítjük elő a szemfixációk, térbeli orientációk és relációk fejlődésének leghatékonyabb területeként a vizuális nevelés során.

A fejlesztés tartalma:

- Építés

a) Tájékozódás térben

közelebb - távolabb, mellett - mögött, kívül - belül, fent - lent, formák egymáson körbe, sorba, utána, elkerített és lefedett tér
térrészetek összefüggése, összekapcsolása átjárókkal, alagúttal, úttal
statikai tapasztalatok: stabilitás, labilitás, alátámasztás, befedés

b) Formák térbeli helyzete

fekvő - álló

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- rendetlenség - rend és létrehozása
- c) Arányviszonyok
- d) Soralkotás térben
kanyarog, visszafordul, csigavonal...
- e) Ritmusképzés
szín - forma, ismétlődés, változtatás
- f) Irányok
vízszintes, függőleges, ferde, labirintus
- Plasztikai munkák
- a) Anyagok tulajdonságai
puha, kemény, ragadós, nyírható, hajtogatható, fonható, kötözhető
megmunkálás módjai
- b) Formák
a forma és a tulajdonság alapvető összefüggései
- c) Felület
sima, érdes szabályos - szabálytalan, testes...
- d) Arányviszonyok
részekre osztás
tükrözés
- Képalakítás
- a) Tájékozódás a kép síkján
térkitöltés: szélén -közepén, fent - lent.
- b) Térkifejezés a kép síkján
egymás mellett, alatt, fölött
átlátszóság
- c) Színkeverés
- d) Anyagok viselkedése
hajlik, törik, ragad, alakítható
- e) Környezetalakítás:
gyűjtés, anyagok rendezése, elhelyezése
áttekinthetőség, zsúfoltság
színbeli, formai rend
környezet díszítés
- f) Találkozás műalkotásokkal:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

képnézés, képolvasás, képválogatás
múzeumi tárlatlátogatás,
köztéri szobrok, épületek, parkok, utcarészek megtekintése
az élmények verbális kifejezése, véleményalkotás

Az irányítás általános elvei

- Élményalapú motivációval ébresztjük fel a gyermek alkotóvágyát.
- Az egész nap folyamán sokféle technikai lehetőséget biztosítunk a tevékenységhez.
- Elegendő időt hagyunk a technikák gyakorlására, a jártasság kialakulására.
- Anyagtakarékosságra szoktatjuk a gyerekeket, hogy minél kevesebb legyen a hulladék és a maradék anyag minél jobban felhasználható legyen.
- Gondot fordítunk a hulladék megfelelő tárolására, az eszközök rendben tartására, a tisztálkodási szokások alakítására.
- Erősítjük a kezdeményező, kreatív magatartást, elősegítjük a képi, plasztikai kifejezőkészség, komponáló képesség, tájékozódó, rendező képesség fejlődését.
- Pozitív megerősítésekkel önálló elképzelések vizuális kifejezésére ösztönözzük a gyermekeket.
- Törekszünk a komplexitás megvalósítására.
- Célunk az együttműködés arányainak optimális megválasztása, a modellszerep hatékonyságának fokozása.
- Nevelőeszközként alkalmazzuk a gyermek alkotásainak értéként való kezelését.
- Közvetlen környezetünk esztétikus megjelenítésére és formálására törekszünk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, szívesen kezd változatos technikájú alkotásokba.
- A megszerzett anyagismereteit és technikai tapasztalatait képes új helyzetekben kreatív módon alkalmazni.
- Igénye az alkotás.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban az alkotási folyamat során megismerik és használni is tudják a technikák és eszközök nevét német nyelven is. Képesé válnak arra, hogy alkotásaikról beszéljenek és igényeiket megfogalmazzák. Megismerik a kisebbségi kultúra jellegzetes motívumait, színeit, formáit.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Minden nap lehetőséget biztosít az ábrázoló tevékenységek számára.
- Változatos technikák kipróbálására ösztönzi a gyermekeket.
- A gyermeki alkotásokat értéknek és az önkifejezés eszközének tekinti.
- Segíti a gyermekek egyéni ötleteinek kiteljesítését.
- Segíti a vizuális kultúra értékeinek a befogadását.

4.2.6. Mozgás

Mottó:

„3-10 éves korig a legkedvezőbbek a biológiai adottságok a testformáláshoz, valamint az ehhez szükséges készségek fejlesztéséhez. Viszont nagyon lényeges, hogy ebben a zsenye korban mit és hogyan tanítunk a gyermekeknek. A jó alapokra biztosan lehet építkezni, de az elrontott alkatot, mozgást kijavítani majdnem lehetetlen, akárcsak a félrenevelt ízlést.”

Berczik Sára

Cél:

A környezetváltozásokhoz alkalmazkodni tudó, szomatikusan és pszichésen érett gyermekek nevelése, akik testi képességeikben jó teherbírással rendelkeznek és célszerűen összerendezetten végrehajtott, esztétikus nagy- és finommotoros mozgások összekapcsolására képesek.

Minden gyermek lételeme a mozgás, a motorikum pedig az alakuló értelmi képességek meghatározója. Ez a belső és elsődleges motiváció végigkíséri a fejlődést a születés előtti időszakról a személyiség kiteljesedéséig.

A mozgás a gyermekkel született igény, fejlődése az idegrendszer programozott differenciálódása mellett a környezettől is függ, ami lehetőséget ad a képességek kibontakoztatására. Olyan környezet kialakítására törekszünk, ahol a gyermek sok mozgásingernek van kitéve, s mozgás közben sikerélményt él át. Így biztosítjuk azt az emocionális töltést, amely felkelti a többszöri megismétlés vágyát. Ezáltal korábbi ismeretei megszilárdulnak, és alapot adnak az újak beépülésére. Feladatunk, hogy ezen az úton az ösztönös mozgástól vigyük a gyermeket a kontrollált, tudatos mozgás, az alkalmazás felé.

Fejlesztani kívánjuk a gyermek mozgató funkcióit, valamint az észlelés és mozgás térbeli és időbeli integrációját, ezáltal javítva a mozgásos ismeretszerzés lehetőségeit. A tevékenységek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

szervezése során a tervszerűen összeállított mozgásos játékokat helyezzük előtérbe, mert jól illeszkednek az életkori sajátosságokhoz, és általuk a gyermekek élményeiket, vágyaikat dolgozzák fel. Eszközként használhatjuk a mozgásigény kielégítésére, képességfejlesztésre, ismeretszerzésre, a feladatmegoldó képesség és észlelési funkciók tökéletesítésére.

A rendszeres mozgáslehetőség biztosítása által megalapozzuk a lelki harmóniát. A csoportosan átélt mozgásöröm erősíti a közös élményt, javul a csoportok összetartó ereje.

Bővítjük a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeit, csökkentve ezzel a megismerő funkciók fejlődési lemaradását. A mozgásos tevékenységek során növeljük a nyelvi aktivitást (testrészek, cselekvések, tárgyak, viszonyok megnevezése), így várható a beszéd tartalmának mennyiségi, minőségi fejlődése.

A fejlesztés területei:

- Egészségmegőrző funkció

A mozgásos tevékenységek által erősíteni kívánjuk a gyermek szomatikus fejlődését (váz-, izomrendszer), egyensúlyban kívánjuk tartani az élettani működéseket (immun-, keringési rendszer, teljesítőképesség).

- Mozgáskultúra

Tudatos, összerendezett izomtevékenységek által segítjük a jó ritmusú, jó tempójú mozgásformák alakulását.

Sok lehetőséget biztosítunk a motoros önkifejezésnek, szabad teret adunk a kreativitásnak.

- Szociális képességek

A mozgás folyamán átélt öröm és a belső motiváció megélésének biztosításával segítjük az érzelmi, akarati élet harmonikus fejlődését.

Helyzeteket teremtünk ahhoz, hogy gyakorolhassa a környezethez és annak körülményeihez való alkalmazkodást. Ezáltal növeljük biztonságérzetét, hogy később magasabb követelményeknek is eleget tudjon tenni.

Az egyéni képességek figyelembevételével arra ösztönözzük, hogy a mozgásos tevékenységeket ismételve önmaga fejlesztőjévé, gyógyítójává váljon.

- Értelmi képességek

Korai motoros fejlesztés által lehetőséget biztosítunk a mozgásos sémák kiépülésére, így elősegítjük a gondolkodási produktumok létrehozását, a fogalomalkotást.

Spontán vagy szervezeten alakuló mozgásfejlesztéssel segítjük a kisebb hatósugarú motoros tevékenységek fejlődését.

- Testi képességek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A testi képességek fejlődésében három fő irányt tartunk szem előtt:

- teljesítmény
- mozgásvégrehajtás minősége
- ismert mozgások első kombinációi

Ezeknek a területeknek az alakításában eszközként használjuk fel a kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és a koordinációs képességek (alapmozgás, egyensúly, téri orientáció, finommotorika) fejlesztését.

A fejlesztés tartalma:

- Alapmozgások

A fejlesztőmunkát ezzel a területtel kezdjük. Ezeket a mozgásokat (járás, ugrás, futás, kúszás, mászás) a gyerekek már használják. Meglévő mozgásmintáikat gyakorolva továbbfejlesztjük a mozgás iránya szerint (előre, hátra, oldalra), a mozgás típusa szerint (élőlények, élethelyzetek utánzása).

- Egyensúlyérzék

A statikus és dinamikus egyensúly fejlesztésével harmonikusabbá, koordináltabbá tesszük a gyerek mozgását. A statikus egyensúly az alaphelyzetek (fekvés, térdelés ülés, állás és passzív mozgással létrejött egyensúlygyakorlatok) egyensúlyi állapotát, a dinamikus egyensúly az alapmozgások (gurulás, mászás, járás, futás, ugrás) egyensúlyát jelenti.

- Testséma

Ennek fejlődése összekapcsolódik a mozgásfejlődéssel. Mozgásos utánzó játékokat szervezünk a testkép, a térfogalom, a testséma fejlesztésére.

- Két testfél mozgásának összehangolása

Előfeltétele a jól koordinált nagy- és finommozgások létrejötte. Ha a gyermek egy-egy testrészét együttmozgás nélkül képes mozgatni, akkor gyakoroljuk a páros testrészek egyidejű, majd a négy végtag egyszerre történő mozgatását. Ezt követi a szimmetrikus végtagok aszinkron mozgása (biciklizés, boksolás). A test középvonalát átlépő feladatokat utánzó mozgásokkal fejlesztjük.

- Térérzékelés, téri tájékozódás

A saját test az a viszonyítási pont, amelynek segítségével a téri relációk értelmet nyernek. A térészlelés lényege a mozgás, a sebesség és az irány érzékelése.

- Szem-kéz, szem-láb koordináció

A feladatra labdajátékok egyéni és társas helyzeteit alkalmazzuk (labdavezetés, dobásfajták, szedegetések, kiemelések).

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az irányítás általános elvei:

- rendszeresség és fokozatosság a mozgásos helyzetek tervezésében és vezetésében
- játékos foglalkozásvezetés
- változatos mozgásformákkal az érdeklődés és aktivitás ébrentartása
- eszközhasználat a minőségi gyakorlatvégzés megkönnyítése
- aktualitás, évszakokhoz igazodó mozgásformák
- lehetőség szerint a szabad levegőn szervezett mozgások
- fokozott figyelem fordítása az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek mozgásfejlesztésére és differenciálására
- a gyógytestnevelés gyakorlati elemeinek beépítése a mindennapos testnevelés és a heti rendszeres testnevelés foglalkozásba is, valamint a csoportszobában játékidőben is rendszeres gyakorlási lehetőség biztosítása
- lehetőségeinkhez mérten további szervezett mozgásformák biztosítása a gyerekek számára (kosárlabda, foci...)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Egyéni testi képességeinek megfelelően törekszik a célszerűen összerendezett esztétikus nagy- és finommozgásokra.
- Szükség esetén kellő önfegyellemmel képes visszatartani a belső mozgásigényét.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban a kisebbség nyelvén is megtanulja a testrészeit, az azokkal végezhető mozgások kifejezéseit, és a használt eszközök nevét. Egyszerű német nyelvű utasításokat végre tudnak hajtani.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Biztosítja a rendszeres mozgás lehetőségét, minden lehetőséget megragad a mozgásfejlesztésre.
- Kihhasználja a mozgásban rejlő lehetőségeket a szomatikus és pszichés fejlesztésre.

4.2.7. Munka jellegű tevékenységek

Mottó

*„ Aki szorgoskodik,
aki jól dolgozik,
arra néz mindenki,
legelől tisztelik. „*

Weöres Sándor

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik természetesnek veszik, sőt igénylik az erejükhöz mért munka jellegű tevékenységeket. E folyamatban jönnek rá arra, hogy mire képesek, mennyire önállóak, és jó érzés másoknak is segíteni.

A munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze, mert e közben körvonalazódik önismerete, önbecsülése, énképe.

E tevékenység szabad és önkéntes vállalással történik, kapcsolatban van a játékkal és a természeti és társadalmi környezet megismerésével.

A munka során megtapasztalhatják képességeiket és azok korlátait. A tapasztalatszerzés folyamatában ráébrednek arra, hogy próbálkozásaiknak eredménye van. Ez a pozitív visszajelzés motiválttá teszi a gyerekeket, és újbóli tevékenységre készítet. A folyamat eredményeként a külső késztetés igénnyé, azaz belsővé válik, melynek eredménye a szokásszabályok megjelenése és alakulása.

Magatartásukban dominál majd az én és a közösség kapcsolata, illetve az én közösségben betöltött helye és szerepe.

Munkájuk eredménye pozitív érzéseket vált ki, ezért dolgoznak szívesen magukért, társaikért, a felnőttekért, gondoznak növényeket, állatokat, gondozzák a kertet és az udvart. Megismerkednek különböző anyagokkal, azok egyedi sajátosságaival és takarékos használatukkal.

Meggyőződésünk, hogy a közös cél érdekében képessé válnak másokra figyelni, különbségeket észrevenni, elfogadni, együttműködni.

Ez segíti őket abban, hogy a munkát értéként kezeljék.

A fejlesztés területei és tartalma:

- Önkiszolgáló munka

Természetes módon reagáljanak szükségleteikre, segítsenek önmagukon, illetve kérjenek segítséget, ha szükséges. A cselekvéssorok ismétlésével tapasztalatokat, ismereteket szereznek,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

és ez pozitívan hat énképük fejlődésére. Az ismert és begyakorolt mozdulatok biztosságot jelentenek, és az így megteremtett komfortérzet örömet szerez.

Területei:

- Személyi higiénia
- Étkezés
- Öltözés
- Testápolás
- Önkiszolgálás
- Közösségért végzett munka

A gyermekek szeretik a közösen végzett munkát, szeretnek közösen, a közösségért dolgozni. A munkájuk eredményét ő és mások egyaránt megtapasztalhatják. Ez sokoldalúan formálja személyiségüket, fejleszti képességeiket, erősíti együttműködésüket. Kötelezettségek vállalására és teljesítésére készíteti őket. Saját és mások elismerésére, rendszerességre nevel és szoktat.

Területei:

- Naposi munka
- A környezet rendjének megóvása
- Növény- és állatgondozás
- Kert és udvar ápolása
- Alkalmoszerű munkák óvónői megbízások alapján

Az irányítás elvei:

- Tiszteletben tartjuk, hogy fő tevékenységük a játék, így játékos elemekkel átszótt munka várható el tőlük.
- Céltudatos és fokozatos terheléssel érhető el, hogy a gyerekek megfigyeléseket végezzenek, tapasztalatokat és ismereteket szerezzenek a mindennapi élet munka szokásairól, annak folyamatáról és a felnőttek munkájáról.
- Csoportjainkban a munka jellegű tevékenységek egyénekhez igazított lebontásával, differenciált módszerek alkalmazásával történik.
- Biztosítjuk gyermekeink számára a megfelelő eszközöket, megismertetjük azok szakszerű használatát. Folyamatos lehetőséget biztosítunk a gyakorlásra.
- Munkájukat az egyéni képességek figyelembevételével pozitív visszajelzésekkel értékeljük, erősítjük.
- Dicsérjük az eszközhasználatot, technikai bátorságot, buzdítjuk a próbálkozást.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Pozitívan emeljük ki a problémák újszerű megoldását.
- Értékként kezeljük az önkéntességet, tudatosságot, mások ötletének elfogadását, és a felelősségvállalást az egyéni és közösen végzett tevékenységekben.
- A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik, az évszakok változásaihoz, napfordulóhoz, a mezőgazdasági munkákhoz, ezekhez kapcsoljuk az óvodai tevékenységet, munkát. Felébred bennük a dolgozó emberek iránti tisztelet, megbecsülés. Hagyományos munkaformák: sütések, főzések, takarítások, növény- és állatgondozás, termények betakarítása.
- A nyári tábor programjainak szervezése során figyelembe vesszük a környék helyi értékeit, lehetőségeit.
- Az óvónőnek, dajkának egyaránt nagy a felelőssége a gyermekek munkára nevelésében, hiszen a gyerekek előtt végzik munkájukat mintát adva számukra. Fokozatosan juttatjuk el oda a gyermekeket, hogy maguktól ismerjék fel adott szituációkban a munka elvégzésének szükségességét. Kihasználjuk a megtervezett munkák mellett a váratlanul adódó lehetőségeket pl.: a különböző tevékenységek utáni összetakarítást. Ilyen esetben rendelkezésre állnak a gyermekek számára megfelelő eszközök, lehetőséget adunk a bekapcsolódásra, a probléma megoldására. Ezzel is segítjük az „Én csináltam, mi csináltuk” sikerélmény átélését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A különböző munkafolyamatokat örömmel és hatékonyan végezze.
- Szívesen vállaljon szerepet az egyéni és közösségért végzett munkákban.
- A munka céljának megfelelő cselekvési folyamatokban vegyen részt.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban a kisebbség nyelvén történő tevékenységvezetéssel is képesek végrehajtani munka jellegű tevékenységeket. Megtanulják a munkafolyamatok és a hozzájuk tartozó eszközök nevét, és használják is azokat.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Biztosítson változatos lehetőséget a rendszeresen és alkalmasszerűen végzett munkára.
- Értékként kezelje az önkéntes és a társakért végzett munkát.
- Tudatosan alkalmazza a pedagógus a munkát a gyermekek személyiségfejlesztésére örömteli munkalehetőségek biztosításával.

4.2.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Mottó:

"Tudás, használható, működőképes tudás csak a tapasztalásból, az átélt tapasztalásból, az élményalappal is bíró tudásból származhat."

Thomas Gordon

Cél:

A gyermeki személyiség fokozatos és folyamatos mozgásba lendítésével, sokoldalú formálásával megfelelő szociális-, kognitív-, kommunikatív- és mozgásképességekkel rendelkező gyermekek nevelése az óvodai nevelési folyamat végére, az iskoláskor elejére.

Az óvodai nevelési folyamatot egyre inkább a komplexitás jellemzi. Egy-egy feldolgozandó témát nem lehet nevelési egységekre, foglalkozásokra bontani, egy-egy téma nem korlátozódhat meghatározott napra. A gyermek kíváncsiságának kielégítése a cél, érdeklődését tiszteletben kell tartani. Úgy gondoljuk, hogy amit erőltetünk, amit nem szívesen végzünk, amit nem kísér pozitív érzelmek, az felületes, hamar elfelejtődik.

A gyermek a környezetében szerzett tapasztalatokat, benyomásokat elsősorban érzelmileg értékeli. Ezért fontos feladatunk az érzelmi nyitás a környezet felé, melynek megvalósulása sokoldalú tapasztalatszerzéssel párosul. Pozitív érzelmi viszonyulások kiépítésére törekszünk, de a negatív érzelmekkel kapcsolatos tapasztalatokat is igyekszünk felhasználható ismeretként funkcionáltatni. A gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő magyarázattal (beszéddel) segítjük az alapvető, konkrét összefüggések megértését.

Az ok-okozati kapcsolatok megláttatását szemléletesen, cselekvő módon végezzük, pozitív érzelmeket keltő helyzetekben, hogy a gyermek az élmény felidézése során ismereteit újra és újra felhasználja. Ismétlésekkel átélt tapasztalatok és pozitív érzelmi megerősítések által segítjük elő, hogy a gyermek egyre közelebb kerüljön a tanulási tartalmakhoz, és értékszemlélete alapozható legyen.

Gondot fordítunk a tevékenységek eredményes elvégzését segítő alapképességek fejlesztésére:

Szociális képességek

- A tanulási helyzet, a környezet, a tartalmak, a közvetítő személye, a társak eltérő érzelmeket váltanak ki a gyermekben. Közvetlenül tetten érhető a motivációs elfogultsága (szimpátia, antipátia), amely meghatározza viszonyát a tanulási tevékenységhez és az abban közreműködőkhöz. Mivel az érzelmek minőségét a személyhez, szituációhoz kötött emlékkép minősége határozza meg, fontos feladatunk a motivációs helyzetek tudatos átgondolása, minél több, élményalapú tevékenység és társas élmény biztosítása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kognitív képességek

- Az intellektuális képességek rendszere (észlelési, emlékezeti, képzeleti, tanulási, alkotó, kreatív), a világ megismerésében, helyes észlelésében, a jelenségek értelmes felfogásában, az eredményes tájékozódásban és alkalmazkodásban nyilvánul meg. Arra törekszünk, hogy a gyermeket érdeklődése, kíváncsisága, tudásvágya, nyitottsága által elindítsuk a felfedező úton, megismerő tevékenységét pozitív érzellel társuló eredmények aktivizálják.

Kommunikatív képességek

- Segítségükkel történik a környezet összes információjának a felvétele és átadása. Szerepet játszanak a személyek közti interakciók kezdeményezésében, lefolyásában és megtartásában. Óvodában a társas érintkezés első lépése a beszéd. A meleg, szeretetteljes légkör nagyobb aktivitásra mozgósító erejét kihasználva segítjük a gyermeket abban, hogy a beszéd eszköze lehessen a másokkal való kapcsolatba kerülésnek, az együtt tevékenykedésnek, a közös élmény létrehozásának, átélésének. Egyértelmű, pontos, röviden és konkrétan megfogalmazott, a közvetlenül érzékelt helyzetekhez igazodó kérdésekkel segítjük a tanulási folyamatot, megteremtjük a kommunikációs funkciók gyakorlásának feltételeit.

Mozgásképeségek

- A különböző cselekvések alapjai a mozgások. A jól összehangolt, rendezett mozgások segítik elő a sikeres tevékenységek, alkotások létrejöttét, a megismerő funkciókra fejlesztő hatást gyakorolnak. Ezért különös gondot fordítunk a kézügyesség, szem-kéz koordináció fejlesztésére, mozdulatok, mozdulatsorok, mozgások gyakorlására.

A tanulás szervezeti keretei: kötött és kötetlen foglalkozások és kezdeményezések

A tanulás helyzetei:

Játékban tanulás:

A spontán játék során kíváncsiság ébred a gyermekben. Belső készletésre szemlélődik, próbálkozik.

Játékba ágyazott tanulás:

A gyermek tevékenysége közben kihasználjuk a spontán adódó tanulási helyzeteket. Azzal, hogy kíváncsiságot ébresztünk, a gyermek belső készletésére külső készletést adunk, és a gyermek azonosul vele.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Játékba integrált tanulás:

Feltételeket biztosítunk, megvárjuk, elősegítjük a lehetőséget. Kérdéseinkkel segítjük a tanulási folyamat kibontakozását, vizsgálódásra, problémamegoldásra készítjük a gyermeket.

Játékra épülő tanulás:

A játéktevékenység tartalmi továbbfejlesztése által teremtjük meg a tanulási helyzetet, amelyben a gyermek elmélyedhet, tárgyakra, eszközökre, műveletekre koncentrálhat.

Játékos tanulás:

Megtervezzük és megszervezzük a tanulás folyamatát. A gyermeket külső készlettel hozzuk tanulási helyzetbe, hogy intellektuális tevékenységét erőfeszítés, tanulási akarás jellemezze.

Úgy gondoljuk, hogy a játéktevékenység fokozatosan válik tanulásélménnyé a gyermekben. A spontán tanulás szándékos tanulássá alakul át tevékenységei során. Tanulásirányító szerepünket fokozatosan alakítjuk ki a gyermek egyéni fejlettségi mutatói szerint. A fejlődési folyamatban megmutatkozó egyéni szintek és készletések határozzák meg a megközelítés módszereit, a szervezeti kereteket a tevékenység során.

Az irányítás általános elvei:

- A gyermek mozgásszükségletének, tevékenységi vágyának kielégítése, a játékosság dominanciájának érvényesítése, örömrzés elősegítése.
- Konkrét érzélethez, észlelethez, emlékezethez kötött tapasztalatok közvetítése.
- Tapasztalatokra épülő, elvont gondolkodást igénylő ismeretnyújtás.
- Elemi gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, általánosítás, konkretizálás, absztrakció, fogalomalkotás, következtetés) alkalmazása az ok-okozati összefüggések feltárásában.
- Problémaszituációk felvetése, a felfedezés örömeinek biztosítása.
- Érzelmekkel kísért élmények által a kedvező bevésés, maradandó tárolás, könnyebb felidézés elősegítése.
- Önállóságot, kíváncsiságot, szellemi aktivitást biztosító szabad légkörben a gyermeki megnyilvánulások kiteljesítése.
- Egyéni fejlettségnek megfelelő optimális tanulási helyzetek alkalmazása.
- A tanulási tartalmak komplex megközelítése, aktualitás figyelembevétele (évszakok, ünnepkörök, jeles napok).

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Spontán és szervezett módon változatos együttműködési technikák és formák alkalmazására törekszünk.
- A tanulásértelmezésünk szerint minden tevékenység magában hordozza a tanulás lehetőségét, minden tanulás tevékenységben nyilvánul meg. Nevelő tevékenységünkbe mindig tudatosan próbáljuk beépíteni a még élő és már elfelejtett hagyományokat. A tanulás tartalmi lehetőségeire előre készülünk fel, de hogy milyen ütemben és mélységben kerül sor az ismeretek átadására, azt a gyerekek közreműködésével létrejött helyzet dönti el.
- A személyiség egészének fejlődését a tanulási képességek fejlesztése, s ezzel a szociális képességek fejlődésének egysége szolgálja.
- A tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése kiemelt feladatunk. Az iskolára való előkészítés során a feladatok megvalósításában döntő szerepe van a mozgásnak, a testsémával kapcsolatos feladatoknak, az észlelésnek és a beszédnek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Nyitott a világ dolgaira, képes előhívni a meglévő ismereteit.
- Kialakult az önfegyelme és a beszédfegyelme.
- Fontos számára a felfedezés öröme.
- Belső kíváncsiság hajtja a megismerés során.
- Nemzetiségi csoport(ok)ban szívesen és aktívan vesznek részt a szervezett tanulási tevékenységekben. A német nyelvi utasításokat végrehajtják, ismereteiket gyakorolják és alkalmazzák német nyelven is. Röviden megfogalmazzák kéréseiket és kérdéseiket.

Elvárások az óvodapedagógustól:

- Biztosítja az életkori sajátosságokhoz és egyéni képességekhez igazodó játékos tanulási helyzetek megteremtését.
- Előtérbe helyezi a játékos tanulást és a játékban megvalósuló tanulást.
- Felkelti a gyermekek érdeklődését a tanulás iránt. Problémafelvetésekkel, ok-okozati összefüggések megláttatásával támogatja gondolkodás fejlődését.
- A gyermekek egyéni képességeinek megfelelően differenciálja az ismeretszerzési és feldolgozási folyamatot.

4.2.9. Integrált /inkluzív nevelés

4.2.9.1. A gyermekek differenciált fejlesztése

Óvodai csoportban történő fejlesztés

Az egyéni fejlődési ütemhez igazodó differenciált képességfejlesztés folyamatos az óvodába érkezéstől az óvoda elhagyásáig.

A tanulási képességek kibontakozását elsősorban a gyermek pszichikus teherbíró képessége befolyásolja. Differenciált nevelés során azt a természetes utat járjuk végig a gyermekkel, amelyet egészséges esetben a fejlődés során megtesz. Feladatunk az életkori és fejlődési sajátosságokhoz kapcsolódó, a pszichikus funkciók kibontakozását segítő fejlesztő környezet biztosítása. A fejlesztés során figyelembe vesszük a gyermek motivációs bázisát, törekszünk a tevékenységéhez szükséges speciális eszközök, játékok alkalmazására, teret hagyva a gyermeki spontaneitásnak.

Kiemelt terület a motoros funkciók fejlesztése. A mozgástevékenységek szabályozásai meghatározzák a perceptuális funkciók fejlődését, ami előfeltétele lesz a fogalmi gondolkodásnak. Célunk, olyan integratív kapcsolatok kiépítése, melyek lehetővé teszik a személyiség teljes képességprofiljának érését. Ezért feladatunk a motoros képességek mellett a különböző észlelési képességek diszkriminációjának fejlesztésén keresztül eljutni a szenzoros folyamatok integrációjához.

Gyermekek fejlettségének mérése, értékelése

A gyermekek fejlettségi állapotát a csoportban történő megfigyelésekkel végezzük, melyek eredményeit egyéni fejlődési naplóban rögzítjük.

A mérés-értékelés folyamata lehetőséget biztosít az egyéni fejlődési ütem nyomonkövetésére, a különböző képességterületek számszerű és százalékos rögzítésére.

Új óvodások esetében az anamnézis lapon – a szülő közreműködésével – rögzítjük a gyermeke bemeneti fejlettség állapotát, valamint a beszoktatás során szerzett tapasztalatainkat.

Kis-, és középsőcsoportos gyermekek esetében januárban és májusban rögzítjük megfigyeléseinket.

Nagycsoportosok esetében szeptemberben kognitív fejlettségmérést végzünk a gyógypedagógus közreműködésével, aki ez alapján tesz javaslatot az egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztés szükségességére.

A csoportban történő megfigyeléseket az ő esetükben október hónapban végezzük, segítve ezzel a szülőket az iskolaválasztás döntésében. Május hónapban az óvodáskor végére várható fejlődési jellemzők figyelembevételével végezzük megfigyeléseinket.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A szülők tájékoztatása gyermekük fejlettségéről évente 2 alkalommal, a napi találkozások során ill. egyéni időpont egyeztetést követően, rugalmasan történik.

(IV: V: VI. sz. melléklet)

Tehetséggondozás

A csoporton belüli tehetséggondozásra a megfigyelés módszerét alkalmazzuk.

A mérés-értékelés folyamatába beépítettük a tehetségcsírák kiszűrésére irányuló szempontokat, melyeket kiemeléssel rögzítettünk, ezáltal könnyen nyomonkövethető a tehetséges gyermekek kiválasztása.

A megfigyelések során valamely képességterületen tehetségesnek mutakozó gyermek fejlesztését csoporton belül differenciált neveléssel, irányítással segítjük.

A PTE IGY Gyakorló Általános Iskola már véglegesen elérte a „Kiváló Tehetségpont” címet, így a partneri együttműködés keretében „foci” és „kosárlabda” foglalkozásokon biztosítjuk a mozgáskészségek további alakulását, fejlődését.

Az Alapfokú Művészeti Iskolával együttműködve pedig a Táncművészeti-, és Képzőművészeti tagozat képzésire javaslatot teszünk a szülőknek a művészeti nevelés területein tehetséget mutató gyermekek fejlesztésére.

Csoporton kívüli helyzetben történő fejlesztés

Az óvodánkba járó gyermekek kisebb hányada tanulási képességekben lemaradást mutat, ép érzékszervek és ép intelligencia mellett. A teljesítményben elért kudarc azonban torz, kompenzáló viselkedést eredményez, ezért gyakran válnak halmozottan hátrányos helyzetűvé a magatartási zavarok miatt.

Olyan gyermekek nevelése a célunk, akik a törvényes keretek adta lehetőségeken belül, szociális és értelmi fejlettségüknek leginkább megfelelő időpontban kerülnek az iskolába. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkba járó 5-6 éves gyermekek fejlődését és fejlettségét a rászorultságnak megfelelően mérjük és elősegítsük. Így objektív képet kapunk a gyermek fejlettségéről, és lehetőség van arra, hogy a részképességeket az óvodai csoportban és a csoporton kívüli foglalkozásokon egyaránt fejlesszük. A fejlesztő foglalkozások nyitottak, betekintésre lehetőségük van az óvónőknek és a szülőknek egyaránt. A gyermekek az életkori sajátosságoknak megfelelően játékosan sajátítják el az ismeretanyagot, és aktív részesei az önfélesztésnek, az önmegvalósításnak. Ezek a fejlesztő foglalkozások megerősítik azokat a tanulási képességeket, amelyek elengedhetetlenek a sikeres iskolakezdéshez, biztos alapot nyújtanak ahhoz, hogy minden gyermek akkor menjen iskolába, amikor erre éretté válik.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A tanköteles korú gyermekek felmérését csoportos és egyéni formában az intézmény gyógypedagógusa végzi. A vizsgálat az iskolára való alkalmasság megállapítására irányul, az eredmények kiértékelése, elemzése az óvodapedagógusok, pszichológus bevonásával történik. A pszichológus a szülőket tájékoztatja a szűrés eredményéről, javaslatot tesz a gyermek iskolába meneteléről vagy egy év további óvodai fejlesztéséről. A törvényben megjelölt esetekben az iskolaérettség megállapításához bevonja a Szakszolgálatot is.

A gyermekek egyéni képességekre alapozott korrekcióját és kompenzációját a szakértői véleményekre alapozott egyéni fejlesztési tervek alapján végzi, egyéni és kiscsoportos formában. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára gyógypedagógiai habilitációs/rehabilitációs foglalkozásokat tart.

Az elért eredmények integrációja érdekében együttműködik az óvodában dolgozó szakemberekkel. Folyamatos konzultációt tart az óvodapedagógusokkal a gyermekek fejlődéséről. Ha igény van rá, esetmegbeszélés formájában segíti a csoportban felmerülő nehézségek megoldását.

Óvodánkban a logopédiai ellátást külső logopédus szakember végzi a törvényi előírásoknak megfelelően. A logopédiai tevékenység formái két nagy területet ölelnek fel: egyrészt a preventív tevékenységet, mely során igyekszik kiszűrni a korai fejlesztésre szorulókat (megkésett beszédfejlődésűek), másrészt intenzív terápiás tevékenységgel törekszik a beszédhiba specifikus korrekciójára.

Rendszeresen méri és szűri a gyermekek beszédfejlettségét, és szükség esetén kellő fejlesztésben részesíti gyermekeinket (első sorban a nagycsoportosokat). A beszéd- és nyelvi terápiák egyéni vagy kiscsoportos formában zajlanak, melyeket mindig az adott beszéd vagy nyelvi hiba súlyossága, az életkor és a beszédszervek állapota határoz meg.

Fogadóórák keretében a logopédus a felvilágosító és tanácsadói tevékenységével igyekszik a környezet pozitív áthangolására a beszédhibás gyermekek érdekeinek messzemenő figyelembevételével.

Fontos feladatnak tartjuk az óvodapedagógus – logopédus közötti kétirányú együttműködést, és a szülők aktív bevonását a logopédus által meghatározott feladatok gyakorlására. Így érdekeltté, aktív részesévé kívánjuk tenni őket gyermekük fejlesztésében és fejlődésében.

A fejlesztés eredményeinek integrálásával igyekszünk kiküszöbölni a nyelvi zavarokból adódó kommunikációs problémákat, hogy az a beszélt nyelv útján megszerezhető tapasztalatok körét ne akadályozza, és a pszichoszociális kapcsolatok fejlődését előmozdítsa. Alkalmassá kívánjuk tenni gyermekeinket arra, hogy az iskolában problémák nélkül elsajátíthassák a kommunikáció írott formáját.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az óvodában törekszünk a modern logopédiai terápia elvének megvalósítására, amely elősegíti és támogatja a beszéd fejlődését, és figyelembe veszi azt a szociális környezetet, ahonnan a gyermek érkezett.

Az óvodában dolgozó iskolapszichológus feladata a gyermek-szülő-óvodapedagógus közti interakcióban realizálódik. Feladata elsősorban a primer prevenció, mely során közvetve, illetve közvetlenül segíti a gyermek személyiségfejlődését, kognitív és érzelmi fejlődésének biztonságát. Segíti az óvodai pedagógiai folyamatban megjelenő problémák, akadályok megértését, okainak feltárását, és szükség esetén a problémák korrekciójában segít saját eszközeivel. Preventív eszközökkel csökkenti a lehetséges problémák számát.

Az életkori sajátosságok figyelembe vételével segítséget nyújt abban, hogy a gyermekek magukat és problémájukat alaposabban megértsék, és tanácsot ad abban, hogy ők maguk mit tudnak tenni a probléma megoldásáért. Segítséget ad a szülőknek gyermekük pontosabb megértéséhez, és tanácsot ad abban, hogy hogyan vehetnek részt a probléma megoldásában. Támogatást nyújt az óvodapedagógusoknak a probléma alaposabb megértéséhez, ötleteket, eszközöket ad a megoldáshoz. A problémák feltárásakor szem előtt tartja, hogy elfogulatlan maradjon, megkeresse azokat az ok-okozati összefüggéseket, melyek a probléma gyökerét adják és azok megoldásához adekvát tanácsot nyújtson.

Felmerülő probléma esetén az óvodapedagógus, valamint a szülő is kérheti segítségét, melynek során a problémafeltárást és segítségnyújtást konzultációs (tanácsadói) keretek közt végzi. A gyermekkel történő foglalkozásokat kizárólag szülői beleegyezéssel, illetve a szülővel folytatott első konzultációt követően végzi.

A konzultációs kereteken túlmutató problémák (pl: pszichiátriai, pszichoterápiás, gyógypedagógiai, családterápiás problémák) esetén javaslatot tesz a megfelelő szakemberhez történő irányításra. Krízishelyzet fennállása esetén (pl. szülő halála) pszichés támogatást nyújt a segítséget igénylő szülőnek, felméri a gyermek pszichés státuszát, s ennek megfelelően foglalkozik a gyermekkel.

Az iskolapszichológusnak titoktartási kötelezettsége van, kizárólag akkor beszélhet a feltárt problémákról az óvodapedagógussal, ha ez a gyermek óvodai jólléte szempontjából nélkülözhetetlen és a szülő kifejezetten felhatalmazza.

A kezdődő mozgásszervi elváltozásban szenvedő, valamint a mozgásfejlődésben elmaradt gyerekeknek gyógytestnevelő együttműködésével biztosítunk szakszerű foglalkozásokat. A foglalkozások célja, hogy speciális, valamint preventív mozgásanyaggal megelőzze, illetve gyógyítsa a már kialakult elváltozásokat. A mozgásfejlődésben lemaradt, vagy részképesség

PEDAGÓGIAI PROGRAM

zavaros gyermekek fejlesztése is feladatként jelentkezik, természetesen mindezt életkori sajátosságainak figyelembe vételével, megfelelő játékos módszerekkel történik.

A mozgásszervi elváltozások felmérése, szűrése külső szakember (a Kar Testnevelési Tanszékének mesteroktatója, ortopédorvos...) bevonásával történik. Erre minden nevelési év szeptemberében kerül sor. A gyógytestnevelő a feltárt problémák alapján mozgásállapotvizsgálatot végez, fejlesztési tervet készít, tájékoztatja az óvodapedagógusokat és a szülőket, komolyabb eltéréseknél javaslatot tesz a szülőknek ortopédiai szakrendelés felkeresésére.

A foglalkozások kiemelt feladata a kiszűrt gyerekek állapotának aktív testgyakorlatokkal történő javítása, a testi képességek (erő, állóképesség, gyorsaság) fejlesztése, mozgáskoordináció-, mozgásműveltség fejlesztése. Mindezek mellett lehetőséget teremt a sportolási igény felkeltésére és kielégítésére, hogy a későbbiekben is életmódja szerves része és igénye legyen a testmozgás. (VII. sz. melléklet)

4.2.9.2. Fogyatékkal élő gyermekek nevelése

A fogyatékos gyermek a törvény adta lehetőségek keretein belül 3 éves kortól 7 éves korig részesülhet alapfokú, speciális nevelésben. Fejlesztésének lehetőségeit nemcsak az e célra szervezett óvodában, hanem a többi gyermekkel együtt, integrált nevelés keretében is érvényesítheti. A törvényi támogatás mellett erős a társadalmi elvárás az együttnevelésre, melyben a szülő az elsődleges igénylő.

Az integrált/inkluzív nevelés célja a sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben való részesítése, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken. Az elvárások igazodnak az adott gyermek fejlődésének üteméhez.

Célunk, hogy figyelembe véve és megtartva az együttnevelés alapértékeit, esélyt teremtsünk hallássérült, beszéd- és értelmi fogyatékos gyermekek számára. Nevelőink a pozitív magatartási minták közvetítésével igyekeznek formálni az ép gyermekek és a családok viszonyulását a mássághoz. Segíteni kívánják, hogy a csoportokban kialakuljanak a helyes együttélés lehetőségei.

Integrált/inkluzív nevelésünk alapelve a fogyatékoság elfogadása mellett olyan harmonikus személyiségfejlesztés, ami figyelembe veszi a gyermek eredményeit, sikeres próbálkozásait. Az óvodába járó fogyatékkal élő gyermekek kiemelt gondozása mellett törekszünk a szociális készségek – alkalmazkodás, akaraterő, önállóság, együttműködés – megalapozására.

A fejlesztés során külső szakember a gyermek eddig elért fejlettségi szintjéről indulva egyénre szabott fejlesztési tervet készít, ennek alapján végzi a fejlesztést. Együttműködik az

PEDAGÓGIAI PROGRAM

óvodapedagógussal, és segítséget nyújt a gyermekkel való speciális bánásmódhoz, fejlesztéséhez.

Az integrált/inkluzív nevelés megvalósításának szervezeti kerete óvodánkban az osztatlan óvodai csoportokban 1-1 fő speciális bánásmódot igénylő gyermek nevelése, melyre fokozottan figyelünk a csoportok létszámának elosztásánál.

Az integrált/inkluzív nevelésben együttműködik a csoportban dolgozó óvónő, a nevelést támogató személyek, a gyógypedagógus, a pszichológus, a fejlesztőpedagógus, a logopédus és a gyógytestnevelői végzettséggel rendelkező óvodapedagógus. Fejlesztés során arra törekszünk, hogy a sokoldalú, szenzoros hatás magába foglalja azokat a képességeket, amelyeknek szenzitivitása az óvodáskorra esik, és a fogyatékoság típusának megfelelő terület hangsúlyt kapjon.

4.3. Gyermekvédelmi feladatok

Az utóbbi évtizedek gazdasági, politikai, társadalmi változásai miatt és amiatt, hogy a családok életvitele és nevelésben betöltött szerepe is átalakult, a köznevelési intézményekben folyó nevelő-oktató munkában évről-évre egyre nagyobb kihívásokkal kell szembenézniük a pedagógusoknak. A problémával küzdő gyermekek számának váratlan és drasztikus emelkedése, az egyébként is leterhelt pedagógustársadalomra ez további feladatokat ró. Az óvodai szociális tevékenységet a járási önkormányzat által fenntartott család- és gyermekjóléti központok a speciális szolgáltatásaik keretében, kötelező jelleggel biztosítják az óvoda gyermekvédelmi felelősének (szociális szakember) segítségével, az ő feladata a prevenció, a gyermekvédelmi problémák megelőzése. A segítők célja, hogy a gyermek veszélyeztetettségét megakadályozzák, a gyermek családban való nevelkedését segítsék, egyéni és csoportos foglalkozásokat biztosítsanak számukra. Természetesen nem csak a gyermekek, de a szülők, pedagógusok számára is segítséget nyújtanak a központ emberei. A szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel dolgozik együtt, ám a pedagógusok nem mentesülnek a jelzőrendszerben betöltött fontos szerepük alól. Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el. Az óvodában dolgozó szociális szakember a szakmai ajánlásban összegyűjtött tevékenységeket az intézményben megjelenő szükségletek alapján nyújtja, tehát a helyileg feltárt szükségletek alapján kerülnek kiválasztásra az adekvát tevékenységek, és az azok nyújtásához szükséges eszközök. Ezen tevékenységeket a szociális szakember saját kompetenciájának mértékében önmaga nyújtja, illetve az adott tevékenység nyújtását szükség szerint szakemberek bevonásával a család- és gyermekjóléti központból, a köznevelési

PEDAGÓGIAI PROGRAM

intézményből és egyéb szolgáltatótól biztosítja. Az óvodában végzett szociális szolgáltatás, gyermekvédelmi tevékenység preventív jellegű, segítő tevékenység, amely a gyermekek képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával. Az óvodai gyermekvédelmi munka keretében kiemelt feladat a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a családban történő egészséges nevelésének az elősegítése. Meghatározó a különböző rendszerekben lévő problémák (gyermek, család, gyermekek csoportjai, közösség) komplex módon, a szociális munka eszközeivel történő kezelése. A szakember csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

Az óvodai szociális munka célja, hogy a gyermekek, pedagógusok és a szülők részére megfelelő adekvát szakmai segítséget nyújtson, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekeknél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat. Elsődlegesen prevenciós programokat működtet, segít a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és segítséget nyújt a megszüntetésében. Segíti és megerősíti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkáját, elősegíti az észlelő-jelzőrendszer működtetését.

A szociális szakember segíti a gyermekeket a szociális kompetenciái növelésében, és az őket körülvevő környezet minőségének javításában (családi, intézményi). Szükség esetén segíti óvodai beilleszkedésüket, és támogatja családjukat a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, nevelési problémái esetén. Segít feloldani a gyermek és családja között, valamint az intézmény és a gyermek családja között kialakult konfliktusokat. Prevenciós eszközök alkalmazásával és az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítségével kiszűri a gyermek veszélyeztetettségét. Javítja a szülőkkel való kapcsolat minőségét, valamint aktivizálja az óvodát körülvevő intézményrendszerrel való kapcsolati hálót.

Információt nyújt a szülők számára, hogy hol, mikor, kitől kaphatnak segítséget problémáik megoldásához, a család- és gyermekjóléti központ munkájáról, szolgáltatásairól, működéséről, a gyermekvédelemről és az ehhez kapcsolódó jogszabályokról és köteleességekről, különböző szociális juttatásokról.

Tanácsadással támogatja a pedagógus-gyermek, pedagógus-szülő konfliktusok megoldását, szociális problémák rendezéséhez nyújt segítséget. A nevelőtestület tagjaival biztosítja a kapcsolattartást, folyamatos konzultációs lehetőséget nyújt. Az óvodapedagógus kérésére megfigyeléseket végez csoporthelyzetben, igény szerint részt vesz nevelőtestületi értekezleten,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

szülői értekezleten, szülőcsoportot szervez és irányít. Szükség esetén segíti az óvodapedagógusok tudásának bővítését.

Az óvodapedagógussal folytatott együttműködés során feltárt problémákat és a megszüntetésükre, javításukra irányuló eljárásokat a csoportnaplót kiegészítő táblázatban rögzítjük. (VIII. sz. melléklet)

4.4. Az óvodai élet megszervezése

Napirend:

Tág időkerettel, rugalmas napirenddel, a gyermeki szükséglethez igazodva alakítottuk ki:

7 ⁰⁰ -10 ¹⁵	Játék, folyamatos étkezés, a tanulási folyamat szervezése, mindennapos testnevelés
10 ¹⁵ -13 ⁰⁰	Levegőzés, séta, étkezés, gondozási tevékenységek
13 ⁰⁰ -14 ³⁰	Pihenés
14 ³⁰ -17 ⁰⁰	Folyamatos ébredés, étkezés, játék, szabadon választott tevékenység.

A napirend szervezés elvei:

A lehetőségek szerint a tevékenységeket nem választjuk el egymástól, a játékkal szoros egységet alkotnak. A részben folyamatos étkezést önkiszolgálással és naposi munka szervezésével oldjuk meg. Ez a rugalmas napirend teszi lehetővé, hogy egyéni tempóban, igény szerint végezzék a gyerekek a mindennapi tevékenységüket. A napot nagy időegységekre bontjuk, így biztosítva a folyamatosságot. A gyerekek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez.

Hetirend:

A hetirend alakítása a gyerekek tevékenységformái és a gyakorlati képzés alapján a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok tudatos tevékenységén alapul.

A hetirend szervezési elvei:

A tevékenységek szervezésénél a komplexitásokra törekszünk, melynek alapja a környező világ tevékeny megismerésének aktuális tartalma. Elsődleges elvként szem előtt tartjuk a szabad játékot, a gyermeki önkéntessége és a belső motiváltságot. A játék tartalmát tudatosan átgondoljuk és a tanulási tevékenységhez igazítva tervezzük. A megtervezett tevékenységeket 3-4 hetes intervallumokban valósítjuk meg.

Kirándulások:

Kirándulásokat a szülők kérésére, kezdeményezésére, és a segítségükkel szervezünk. Az óvodán kívül szervezett tevékenységekről a szülőt előzetesen tájékoztatjuk, az adott napirendet a kirándulás körülményeihez igazítjuk.

Ünnepek, hagyományok:

Az ünnepek, hagyományok tartalma a nemzeti és keresztény kultúra értékeivel összhangban valósul meg. Az ünnepek a csoportok sajátosságainak megfelelően szerveződnek, illeszkedve az összintézményi elvárásokhoz.

Közös ünnepeink

- mikulás napja
- gyermeknap
- évzáró
- állatok világnapja (Melléklet)
- népmese napja
- zene világnapja

Csoportok ünnepei

- születésnapok, névnapok
- karácsony
- farsang
- március 15.
- húsvét

5. Óvodánk kapcsolatrendszere

5.1. A nevelőtestület együttműködése

- információs értekezleteket szervezünk havi rendszerességgel
- munkaközösségi értekezleteket szervezünk az éves munkaterv alapján
- munkatársi megbeszélésekkel segítjük a csoportmunka összehangolását (2 x 3 fő)
- igényt tartunk esetmegbeszélésekre az intézmény pszichológusának irányításával
- folyamatosan tartjuk a kapcsolatot az intézmény gyermekvédelmi felelősével

5.2. Óvoda - család

- segítjük a szülői képviselet megszervezését
- megismertetjük a szülőket pedagógiai programunk tartalmával
- folyamatosan igényt tartunk észrevételeikre, javaslataikra
- a kapcsolattartás és tájékoztatás rendszerességére törekszünk a gyermekhez igazodó módszerek legjobb megválasztása érdekében: a beszoktatás egyéni módszereinek egyeztetése, napi kapcsolattartás, szülői értekezletek, fogadóórák igény szerint, betekintési lehetőség biztosítása a gyakorlati munkába (nyílt nap)
- közös rendezvényekkel segítjük elő a szülők csoportközösségének és az óvoda szülői közösségének pozitív befolyásolását: ünnepélyek, kirándulások, szülők által felajánlott gyakorlótérek igénybevétele
- az óvodakezdést megelőzően befogadást segítő programot szervezünk „Lépegető” jó gyakorlat keretében (IX. sz. melléklet)

5.3. Óvoda - fenntartó

- a gyakorlati képzés szervezési és tartalmi feladatainak folyamatos egyeztetése, tervezése
- a Pedagógusképző Intézet és az óvoda együttműködése az elmélet és a gyakorlat összhangjának megvalósítása érdekében
- folyamatos tájékoztatás a pedagógiai program gyakorlati megvalósulásáról, helyzetelemzés
- együttműködés a program feltételrendszerének optimális biztosítása érdekében
- igény szerint közreműködés a kar rendezvényein

5.4. Óvoda - iskola

- látogatjuk az első osztályos volt óvodásainkat, megbeszéléseket folytatunk nevelőikkel a tapasztalatokról
- információkat gyűjtünk a speciális tantervű osztályokról
- nagycsoportos óvodásainknak iskolalátogatásokat szervezünk
- propagáljuk az iskolák rendezvényeit a szülők körében
- Az „Áthidaló” és „Ovi-suli” programok segítik az óvoda-iskola átmenetet

5.5. Egészségvédelmi kapcsolatok

- hatályos rendelkezések alapján történik a gyermekek orvosi vizsgálata
- biztosítjuk a fogorvosi és az ortopéd szűrővizsgálatok évenkénti elvégzését, a korrekációs javaslatokat közvetítjük a szülőknek
- a védőnők szűrővizsgálat keretében rendszeresen látogatják az óvodát

5.6. Önkormányzatok – szakmai szolgáltató

- közreműködés helyi, megyei, országos továbbképzési feladatok vállalásában; együttműködés a POK-kal
- gyermekvédelmi tevékenységek segítése, összehangolása az önkormányzattal, a gyermekjóléti szolgálattal
- integrált/inkluzív nevelésből adódó szakmai kapcsolatok
- együttműködés a kisebbségi önkormányzattal

5.7. Egyéb kapcsolatok

- Pedagógiai Szakszolgálat
- közművelődési intézmények (könyvtár, múzeum, színház, zeneiskola...)
- más óvodák, testvérkapcsolatok

6. A program megvalósulását segítő ellenőrzési, értékelési rendszerünk

A program hatékonyságának vizsgálata szempontjából fontos a nevelőmunka minőségének ellenőrzése, értékelése és biztosítása.

6.1. Minőségellenőrzés

6.1.1. Dokumentumok ellenőrzése

A felvételi és mulasztási naplónak a csoportok létszámát, az egyes gyermek adatainak folyamatos alakulását naprakészen kell tükröznie.

A csoportnapló adatai és fejlesztési tervei a pedagógiai programmal összhangban megfogalmazott szervezési és tartalmi feladatokat, tevékenységterveket tartalmazzák a nevelőtestület által meghatározott időegységekben. A bejegyzések tükrözik a csoportok sajátosságait, az egyénre és a közösségre vonatkozó problémafelvetéseket, megoldási módokat és hatékonyságot.

Ellenőrzése az intézményvezető joga.

6.1.2. A munka feltételeinek ellenőrzése

Az optimális dolgozói létszám biztosítása az intézményvezető feladata. Folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a csoportszobák és mellékhelyiségek tisztaságát, ehhez szükséges legmegfelelőbb munkarendet biztosítani, szükség szerint a problémafelvetéseket megtennie, és a módosításokat elvégeznie.

A tárgyi feltételek folyamatos ellenőrzése, selejtezés, felújítás és pótlás szükséges, különösen balesetvédelmi szempontból, ezeket a feladatokat az óvoda gondnoka az óvónőkkel közösen végzi.

6.1.3. A nevelőmunka ellenőrzése

Az ellenőrzés az óvoda alapfunkcióinak, az óvó - védő funkcióknak a legteljesebb körű teljesítésére, valamint a nevelő és személyiségfejlesztő funkciók életkori specifikus és törvényes biztosítására terjed ki.

Az ellenőrzés célja: tájékozódás, segítségnyújtás, problémafeltárás, feladatok végrehajtásának ellenőrzése, eredményességvizsgálat.

Az ellenőrzés szempontjai: a gyermek tevékenysége, a felnőtt tevékenysége, az adminisztratív munka.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az ellenőrzés formái: intézményi önértékelés, egyéni beszélgetések, óvónő párossal megbeszélés, csoportmunka, nevelőtestületi értekezlet, munkatársi értekezlet, írásos beszámoló, felmérések, szülői vélemények begyűjtése.

6.1.4. Szakvezetői feladatok ellenőrzése

Az intézményvezető feladata a mindenkori fenntartói igényeknek és elvárásoknak megfelelően.

6.2. Minőségértékelés - a külső szabályozás eszköze

Célja: a folyamat egy adott állapotának felmérése.

Területe:

- A gyermekek mérése, nyomon követése és ezek rögzítése a fejlődési naplóban
- A nevelőmunka folyamatos megfigyelése és ellenőrzése, értékelése és visszacsatolás

6.3. Intézményi önértékelés

Törekvés az életpálya modellnek és a tanfelügyeleti elvárásoknak a megfelelésére.

Az ellenőrzés folyamata: az intézményi önértékelésben meghatározott folyamatok és szempontok alapján történik.

7. A program feltételrendszere

7.1. Személyi feltételeink

Óvodánk 6 csoportjára 12 óvónői álláshelyünk van. A differenciált és integrált nevelésből adódó feladatokat logopédus, pszichológus, gyógypedagógus segítségével oldjuk meg. A csoportokban végzett munkát két pedagógiai asszisztens segíti.

Belső szabályzataink az óvónők esetében képesítési előírásként határozzák meg a főiskolai végzettséget, gyakorlatvezető óvónők esetében és a minimum 5 éves szakmai gyakorlatot és a szakvizsgát. Ezen előírásoknak az óvoda valamennyi pedagógusa megfelel. Nagy a testület motiváltsága a szakmai önképzés iránt. A tanulmányok az óvoda pedagógiai programjának megvalósulását, illetve a hallgatói gyakorlóterep biztosításával összefüggő fenntartói igények kielégítését segítik. Az idegen nyelvi csoportokban nyelvi ismeretekkel rendelkező óvónő végzi a feladatokat.

A nevelést segítő támogatók létszáma 6 fő, 6 dajkai álláshellyel rendelkezünk.

7.2. Tárgyi feltételeink

Az eszköz- és normarendszernek kell megfelelni, biztosítása a fenntartó feladata és kötelessége.

8. Legitimációs záradék

A pedagógiai programot két évente átvizsgáljuk, az aktuális dolgokat korrigáljuk.

A programot megismertetjük a Szülői Munkaközösséggel, majd szülői értekezleteken a szülőkkel. Az óvodai csoportokban az intézményvezetőnél mindenki számára hozzáférhető a dokumentumok egy-egy példánya.

A program új vezető választásáig érvényes.

9. Záradék

A nevelőtestület a pedagógiai programot és a hozzá tartozó mellékleteket 2021. augusztus 30-i értekezleten 100%-os arányban elfogadta.

Szekszárd, 2021. augusztus 30.

Bucsányiné Gréczy Gabriella
igazgató

A szavazás hitelül:

óvodapedagógus

óvodapedagógus

MELLÉKLETEK

I. A gyakorlati képzés rendje

KÉPZÉSI SZINT	FELELŐS
I. félév Általános tájékoztató, beosztás Egyéni komplex gyakorlat 4 alkalom	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
II. félév Játékvezetés – komplex gyakorlat egyéni beosztás szerint	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
III.félév Irodalmi nevelés – komplex gyakorlat Vizuális nevelés – komplex gyakorlat Nemzetiségi gyakorlat I.	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
IV. félév Zenei nevelés – komplex gyakorlat Testnevelés – komplex gyakorlat Nemzetiségi gyakorlat II.	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
V.félév Környező világ tevékeny megismerése (matematikai-, környezeti nevelés) komplex gyakorlat Nemzetiségi gyakorlat III.	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
VI. félév Zárófoglalkozások – A téma címének kihúása – tájékoztató, beosztás, lebonyolítás	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok

II. Jó gyakorlat: „Láncszemekből híd építeni”

A program a 6-7 éves, iskolába készülő óvodásokat, óvodapedagógusokat és a szülőket érinti.

Célja:

A néphagyomány ápolása, megőrzése, továbbadása és továbbéltetése. Olyan szakmai együttműködés kialakítása (szakmai hálózat kiépítése), mely a magyar kultúra értékeinek átadása mellett a térségben élő népcsoportok átmentett értékeinek megismerésében és átörökítésében is szerepet vállal. Célunk továbbá, hogy a hagyományokkal kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok és készségek tartósan beépüljenek a gyermekek mindennapjaiba, és örömeiket leljék ezek aktív megélésében. Kiemelt feladatnak tekintjük a térség minden népcsoportjának megszólítását.

Elveink és feladataink:

- Szakmai kapcsolaton alapuló, modell értékű együttműködés kialakítása, melynek célja magyar kultúra tárgyi és szellemi helyi értékeinek összegyűjtése, megismertetése és átörökítése.
- A szakmai együttműködés továbbfejlesztése. Óvodai szakmai hálózat kiépítése, mely a magyar kultúra értékeinek átadása mellett a térségben élő népcsoportok átmentett értékeinek megismertetésében és átörökítésében részt vállal.
- A kulturális értékek átörökítése. Élményekre alapozott, változatos tevékenységek szervezése, újszerű nevelési eljárások alkalmazása a tevékenységközpontú pedagógiai elvek mentén.
- A szakmai együttműködés, tudásmegosztás és tapasztalatcsere. A tapasztalatok beépítése az óvoda pedagógiai programjába és a főiskolai hallgatók gyakorlati képzésébe, a szervezet fejlesztésének és fejlődésének elősegítése, a szakmai szolgáltatások bővítése, a partneri együttműködési formák kiterjesztése.
- A lokálpatrióta szemlélet erősítése. A lehetőségeket lakóhelyünkön és annak környékén keressük. A tervezett események, tevékenységek és kirándulások egymásra épülnek, így erősítik és kiegészítik egymást. Segítik a sokoldalú tapasztalatszerzést, a cselekvésbe ágyazott tanulást, az identitástudat megerősödését.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Megvalósulás:

1. Szakmai fejlesztés előkészítése

- Innovációs munkaközösség megalakítása
- Meglevő partnerkapcsolat (Sióagárd) működtetése
- Kapcsolatfelvétel új partnerintézményekkel
- Szakmai nap a pedagógushallgatók bevonásával

2. Szakmai fejlesztés első szakasza

- A hagyományörző tábor megvalósításának előkészítése
- Szülő fórumok szervezése
- Sióagárdi és decsi kapcsolattartók meghívása
- Szakmai nyílt nap a pedagógushallgatók bevonásával
- Hagyományörző tábor szervezése
- Szakmai munkaközösség megalakítása, a mikrotérségi hálózat kiépítése

3. Szakmai fejlesztés második szakasza

- Innováció leírása, továbbfejlesztése, dokumentáció elkészítése a program átadására,
- Kiskonferencia megszervezése pedagógusok és hallgatók bevonásával
- Kistérségi munkaközösség működtetése
- Munkaközösségi foglalkozások szervezése

4. Szakmai fejlesztés harmadik szakasza

- A partnerintézmények hagyományörző táborainak szervezése és támogatása
- Kistérségi munkaközösség működtetése
- A partnerintézményi munkaközösségek foglalkozásainak szervezése és támogatása
- A program elméleti anyagának beépítése a pedagógusképzésbe (környezeti nevelés)

5. Utómunkálatok

- Együttműködésen alapuló szakmai műhely működtetése
- Portfólió összeállítása
- Dokumentáció rendezése
- Reflexiók, összegző értékelés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- I. Innovációs fejlesztő munkacsoport létrehozása:
Együttműködés, együtt gondolkodás nevelési, pedagógiai céljaink érdekében: kapcsolatépítés, nyitás a partnerintézmények felé, táborok szervezése, a tapasztalatok bemutatása, leírása és reflexiója.
- II. Az átmentett értékek közvetítése az óvodásoknak:
Az óvodai hagyományörző tevékenységek és programok megvalósítása (kirándulások, tájház és múzeumlátogatás, kézművesség, alkotó tevékenységek, közös sütések-főzések, aprók tánca táncház, mesék, versek, énekek, közös ünnepek). Kulturális értékek élményalapú átörökítése változatos tevékenységekkel, innovatív nevelési eljárásokkal. A tervezett program megvalósítása.
- III. Szülők megnyerése, támogatása: Az átmentett értékek közvetítése a szülőknek, szülők tájékoztatása, megnyerése, együtt gondolkodás a gyermeknevelésről. Közös értékrend alakítása: szemlélet alakítása, attitűdformálás, együttműködés új cél, új program érdekében: kulturális értékek, nyári tábor.
- IV. Az átmentett értékek közvetítése a térség óvodáinak és óvodapedagógusainak: A közös program bemutatása. Hogyan működünk együtt a közös cél, az élményprogram-hagyományörzés megvalósításának érdekében? Együttgondolkodás: ki mit tud hozzátenni a közös programhoz. Újszerű nevelési eljárások, fejlesztések, amelyek bevezetésre, alkalmazásra kerülnek a közös munka során.
- V. Szakmai hálózat kialakítása és elindítása: Óvodánk fejlesztési tevékenységének a bemutatása. Mikróhálózatunk bemutatása. Hálózatépítési törekvéseink, elképzeléseink megvitatása. Szakmai, hálózati együttműködés. Partnerek bevonása a programba.
- VI. Nyári tábor fejlesztése és működtetése: Helyi kulturális értékek átörökítése, élményekre alapozott, változatos tevékenységek szervezése újszerű nevelési eljárásokkal. Helyi értékek alapján programok szervezése: különböző népcsoportok jellegzetes játéka, kézműves tevékenységei, népi kismesterségek, az elkészített munkák kipróbálása, ételek elkészítése, megkóstolása.
- VII. Különböző népcsoportok átmentett értékeinek közvetítése hálózaton belül: Innovációs tapasztalataink, kidolgozott program átadásának előkészítése. Helyi tevékenységek dokumentálása.
- VIII. A szakmai együttműködés, tudásmegosztás és tapasztalatcsere formái: előadás, műhelymunka, vita, fórum, tábor, szeminárium, internetes csoport létrehozása, kiselőadások, problémák feltárása, megoldások keresése, egyeztetések, kiskonferenciák.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- IX. Értékelési dokumentáció: Az elkészült mérőlap, értékelőlap kipróbálása. Eredmények összegző elemzése. Elégedettségvizsgálat. Hálózati működés elemzése és értékelése, következtetések levonása.

Szakmai nap

Óvodapedagógusok kezdeményezése a alapján minden tavasszal szervezünk szakmai napot. A programon résztvevő kollégák megismerhetik a fogadó intézmény hagyományörző munkáját. Az óvodai foglalkozás megtekintése és nyomon követése az előzetesen megküldött tervnek megfelelően történik. Ezt követően a foglalkozásvezető bemutatja a megfigyelt csoport összetételét és más fontos jellemzőit, a bemutatni kívánt foglalkozást. A foglalkozásvezető értékeli a foglalkozást, aszerint, hogy milyen mértékben sikerült megvalósítani a kitűzött metodikai célokat. Középpontban mindig a kultúráközvetítés áll: énekes népi és sport játékok, dramatikus játék, kézművesség, népi kismesterségek, néptánc. A kollégák megismerkedhetnek változatos, érdekes tevékenységekkel, újszerű nevelési eljárásokkal, tevékenységközpontú pedagógiai elvekkkel.

III. Jó gyakorlat: „Állatok Világnapja”

A program a 3-7 éves óvodás gyermekek és az óvodapedagógus hallgatók körét érinti.

Célja:

- Harmóniában élni önmagunkkal és környezetünkkel.
- Környezetre, természetre figyelő, óvó-védő, értékeket feltáró magatartás megalapozása közvetlen tapasztalatszerzés útján.
- A szociális képességek fejlesztése a természet, az állatok, az emberi munka iránti pozitív érzelmi viszony erősítésével.
- Kommunikációs képességek fejlesztése az állatokhoz kapcsolódó viszonyuk és érzelmeik megfogalmazása által.
- Hallgatók szemléletformálása.

Elveink:

- Szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket az éves programunkról, terveinkről, amihez várjuk véleményeiket, javaslataikat. Ezeket a testülettel egyeztetve beépítjük programjainkba.
- Aktuális programjainkról időben értesítjük a szülőket, akik egyetértésüket aláírásukkal erősítik meg.
- Gyűjtőmunkánkba bevonjuk a szülőket is.
- Kirándulásainkon esetenként a helyszínt is biztosítják (szakember szülők).
- Megvalósult programjainkról kikérjük a véleményüket.
- Programjainkon való részvételük által a szülők szemléletváltását is elősegítjük.
- Az élőlények és élőhelyek tisztelete és védelme fontossá válik.
- Hangsúlyozzuk az emberek felelősségét az állatok életében.
- Alakítjuk a gyerekek pozitív viszonyulásukat az állatok felé.
- Formáljuk szemléletüket a hagyományaink tisztelete iránt.
- Erősítjük önbizalmukat és önállóságukat, pozitív érzelmi kötődésüket.
- Az SNI-s gyerekeket kiemelten kezeljük, mint ahogy szem előtt tartjuk azt is, hogy minden gyermek megtalálja az érdeklődésének és képességeinek megfelelő tevékenységet.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tématerv	Foglalkozás	Távlati és nevelési cél	Várható eredmény
1. „Szállnak, szállnak, peregnek a levelek...!” Kirándulás Pörbölyre az öko turisztikai központba	Erdei múzeum megtekintése Erdei állatok testközelben (etetés, simogatás) Állatfarm megtekintése	Tájegységünk erdei állatainak és élőhelyüknek megismerése, megszerettetése, elfogadása. Szokásalakítás	Élőlények tisztelete Ember felelősségének felismerése az állatok életében Pozitív viszonyulás kialakítása az állatok felé
2. „Falusi hangverseny” Egy hagyományos parasztudvar” meglátogatása	Baromfiudvar és istálló megtekintése Állatsimogatás az istállóban Ismerkedés a baromfiudvar lakóival. Állatok etetése „Honnan kerül az asztalra?” Lovaskocsizás	A falusi és a városi életvitel közötti különbség megismerése Közvetlen tapasztalatszerzés a falusi gazdálkodásról Állatokról való gondoskodás megismerése Szokásalakítás	Hagyományos állattartás megismertetése és megszerettetése Hagyományaink tisztelete Hagyományaink értéként való beépülése
3. „Talpalatnyi természet” Kirándulás Sötét - völgybe	Erdei séta Sötét - völgyben Állatok élőhelyének megismerése Gyűjtögetés Szenzitív játékok párban (hallgató – gyerek)	Elsajátítják a természetben a viselkedés szabályait A természet legyen természetes Környezetbarát életvitelre hangolás Környezettudatos magatartás alapozása	Szemléletformálás Pozitív viszonyulás, környezeti kultúra alapozása Élőhelyek védelme fontossá válik
4. „Vendégeink az állatok” Otthoni és csoportok kedvenceinek kiállítása Plakátkészítés	Otthon kedvtelésből tartott állatok, csoportok kedvenceinek kiállítása Hallgatók kiállítása a fokozottan védett állatokról (képek, plakátok) Csoportos témafeldolgozás	Egymás kedvenceinek megfigyelése, megismerése Felelősségtudat kialakítása Pozitív viszonyulás alapozása Szokásalakítás Ismeretek rendezése	Ismereteik gyarapodnak Önbizalmuk, önállóságuk erősödik Félelmeik oldódnak Pozitív érzelmi kötődés alakul ki

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1. TÉMA	„Szállnak, szállnak, peregnek a levelek, erdő, mező lakóinak, puha ágyat vetnek” – Kirándulás Pörbölyre.
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none">• Az állatok világnapjának megünneplése• Lakóhelyünkön, Gemencben és a Sárközben honos vadon élő állatok megfigyelése természetes környezetben, tapasztalatszerzés céljából• II. évfolyamos hallgatók szemléletformálása
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none">• Ismeretek gyűjtése a vadonélő állatok tulajdonságairól, cselekvéssel, megfigyeléssel - tetés, simogatás• Sárköz régi halászati tárgyainak és halászati szokásainak megismerése• Pozitív érzelmi viszony formálása – állatok szeretete és tisztelete• A II. éves hallgatók felkészítése a jó gyakorlatra• Szociális képességek fejlesztése az együttműködési képességek erősítésével, helyes viselkedési szokások kialakításával• Értelmi képességek és verbális képességek fejlesztése a tapasztalat gyűjtés során
Ajánlott megelőző tevékenység:	<ul style="list-style-type: none">• Szülők tájékoztatása a kirándulás céljáról, körülményeiről és időpontjáról• Autóbusz megrendelése az adott időre• Étkeztetés megszervezése• Hallgatók előzetes tájékoztatása, feladataik, kijelölése• Gyerekekkel könyvtár látogatás – állatos könyvek kikölcsönzése• Képek gyűjtése állatokról, beszélgetés a látottakról, faliújság készítése• Énekek, dalos játékok játszása, pl: Jaj, de árva ez az erdő..., Kicsi őz jöjj ide..., Jön a róka..., Én elmentem a vásárra...• Versek, mesék bemutatása pl: A kismalac és a farkas Az aranyos tarajos kiskakas A két kicsi bocs meg a róka A három nyulak Sün Balázs.. stb
Eszközök	Autóbusz, az állatoknak eleség, hátizsák, egészségügyi láda, eü. papír, papírzsebkendő, kényelmes, réteges ruházat.
Szervezeti keretek	Óvodánkénti csoportos foglalkoztatás
Munkaformák	Csoportos foglalkoztatás
Vázlat	<ul style="list-style-type: none">• Egyeztetés• Autóbusz megrendelése• Csoportok programválasztása, a programok egyeztetése a zökkenőmentes megfigyeltetéséhez• A buszos közlekedés szabályainak felelevenítése• Vadaspark, múzeum látogatás szabályainak megbeszélése

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none">• Az erdei vasúton való utazás szabályai• Utazás a terepre, reggel 8³⁰ – kor.• Erdei múzeum megtekintése tárlatvezetéssel• A vadsparkban vadonélő állatok megfigyelése az állatok etetésével és élőhelyük megfigyelésével összekapcsolva• Utazás erdei vasúttal, erdei állatok élőhelyének megfigyelése, madármegfigyelő torony• Utazás vissza az óvodába kb.13⁰⁰ – kor.
--	---

2. TÉMA	„Falusi hangverseny” A hagyományos parasztudvar lakói
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none">• Állatvédelem alapozása a baromfiudvaron, istállóban való tevékenykedés során• Közvetlen tapasztalatszerzés cselekvésekkel, megfigyelésekkel, játékkal• Képességfejlesztés élménynyújtással, közös játékokkal, utazással• Hallgatók szemléletformálása
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none">• Tapasztalatok szerzése a falusi életvitelről• Ismeretszerzés: állatok élőhelyei , a falun élő emberek munkája• új fogalmak: település, állattartás• Attitűd alakítása: hagyományos életvitel iránti érdeklődés felkeltésével• Tisztelet erősítése: az emberi munka által létrehozott értékek felfedezésével• Hallgatók felkészítése a Jó gyakorlatra
Ajánlott megelőző tevékenység	<ul style="list-style-type: none">• Játékok: Mit hozott a kishajó?, Állatos szobor játék, „Kutya mondja”..., Állatlabda..., Jobb oldalamról hiányzik..., „Én vagyok a széles szájú béka”..., Állatóvoda.: Képek alapján, kitalált történetek mesélése,...• Népi gyermekjátékok játszása az udvaron: Mit ásol héja?, Gyertek haza ludaim...• Verses mesék, mesék hallgatása: Móricz Zsigmond: Iciri-piciri, Török és a tehének., Bartócz Ilona: Hogyan barátkozott össze? Népmesék: Kismalac és a farkas, Tojás.• Mesedramatizálás: A kiskakas gyémánt fél krajcárja.• Verseket mondása: Szabó Lőrinc: Falusi hangverseny, Weöres Sándor: Paripám csodaszép, Tó vize., Kitől fél a kiséger.• Dalos-játékok, mondókák megismerése, gyakorlása: Erre kakas, erre tyúk..., Nincs szebb madár..., Csett Pápara..., Fut szalad a ..., Kiskacsa fürdik..., Cirmos cica... Emlékek felidézése az előző kirándulásokról, sióagárdi tapasztalatok.• Képek gyűjtése, válogatása, beszélgetés róluk, kollázs készítése.• Puzzle készítése: egyéni és mikrocsoportos játék• Látogatás a könyvtárba: állatokról szóló könyvek keresése, kölcsönzése.• Házi állatokról szóló könyvek gyűjtése.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none">• Szülők tájékoztatása.
Eszközök	Higiéniás felszerelés, ivóvíz, hátizsák, színes karton, papír, ragasztó, laptop, nyomtató, színes képek háziállatokról, lamináló+fólia, CD – lejátszó.
Szervezeti keretek	Csoportos, mikrocsoportos, egyéni
Munkaformák	Csoportos, mikro- csoportos, egyéni
Vázlat	<ul style="list-style-type: none">• Egyeztetés• Képek válogatása. felidézük élményeiket, tapasztalataikat, ismereteiket az állatokról. A beszélgetésben részt vesznek a hallgatók is.• Utazás helyközi busszal<ul style="list-style-type: none">- Öltözködés- Séta az autóbusz pályaudvarra.- Utazási szabályok betartása, gyakorlása.• Séta a baromfiudvarban,<ul style="list-style-type: none">- irányított beszélgetés• Mikrocsoportos tevékenységek:<ul style="list-style-type: none">tevékenységek a karámnáltevékenységek az istállóbantevékenységek baromfiudvarbantevékenységek a sertésólnálÉlményszerzés: lovas kocsikázás, tejtermékek kóstolása...• Visszautazás

3.TÉMA	"Talpalattnyi természettúra" Kirándulás Sötétvölgybe, az állatok élőhelyére a hallgatókkal együtt
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none">• A helyi értékek megismerése• A természet szeretete, óvása, élőhelyek védelme• Az ember felelőssége az állatok életében - gondoskodás -, természetvédelem• Kommunikációs készségek fejlesztése• A hallgatók szemléletformálása
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none">• Megfigyelések, tapasztalatok alapján érzékeljék a gyerekek, hogy az élőlények, és az őket körülvevő környezetük között kölcsönhatás van• Egy bizonyos életközösségben minden élőlény fontos• Miért fontos az élőhelyek védelme?• Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, ok-okozati összefüggések feltárása• Környezettudatos magatartás megalapozása• A "vizsgálódás" eszközeinek rendeltetésszerű használata• Szenzitív játékok (gyerekek-hallgatók párban)• Hallgatók felkészítése a "jó" gyakorlatra

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ajánlott megelőző tevékenység	<ul style="list-style-type: none">• Múzeumlátogatás• Képek gyűjtése, tablókészítés erdei állatokról• Kirándulás egy közeli vadsparkban, ahol az erdőben élő állatokról közvetlen tapasztalatokat szerezhettek a gyerekek, most az élőhelyükre látogatunk• A kirándulás helyszínének kiválasztása (Sötétvölgy)• Időpont meghatározása, egyeztetés a hallgatók tanrendjével• Busz megrendelése - utaslista• Szülők tájékoztatása a faliújságon• Az étkeztetés egyeztetése a konyhával• Megfelelő felnőtt személyzet biztosítása• Eszközök elkészítése, előkészítése• Egészségügyi doboz feltöltése
Eszközök	<ul style="list-style-type: none">• Előre megrajzolt, és kivágott „talpacskák” (saját, jellel ellátott)• Távcső, nagyító, spárga, ragasztó, olló, zsírkréta, rajzlap, kosár (eszközök tárolására)• Kosár (folyadék, gyümölcs tárolására)
Szervezeti keretek	<ul style="list-style-type: none">• Csoportos, mikrocsoportos, egyéni
Munkaformák	<ul style="list-style-type: none">• Csoportos, mikrocsoportos, egyéni
Vázlat:	<ul style="list-style-type: none">• Indulás az óvodából hallgatókkal együtt 8³⁰-kor az előre megrendelt különjáratú busszal• Egy történet elmesélésén keresztül erősítjük a környezet- és természetvédelmi szemléletet• Segítjük a környezettudatos magatartás kialakulását:<ul style="list-style-type: none">- Mi nem illik a hátizsákba, és miért?- Utunk során mire kell figyelni, hogy el ne tévedjünk?- Milyen jelzéseket kell figyelni?- Hol találhatóak ezek a jelzések?• A történet kitér a gyűjtés szabályaira, a természetben való helyes viselkedésre<ul style="list-style-type: none">- Mit szabad gyűjteni, és mennyit?- Szabad-e élő dolgokat gyűjteni?- Hova visszük a szemetet, és miért?- Hova tesszük a szemetet, ha nincs kuka?- Mi számít szemétnek, és mi nem?• A rajzlapból kivágott „talpacskák” kiosztása• "Talpalattnyi természettúra" megkezdése az előzetesen megbeszéltek alapján. Hallgatók-gyerekek párban• Talált kincsek felragasztása a „talpacskákra”<ul style="list-style-type: none">- A túra során ismerkedés az erdő növény- és állatvilágával (állat- és növényhatározó segítségével)- „Életnyomok” keresése- Mit jelent védett növény, védett állat?- Az erdő hangjai (zajok, zajforrások elkülönítése)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none">• Kéregnyomat készítése<ul style="list-style-type: none">- rajzlap, zsírkréta segítségével kéregrajzolatok készítése, melyek mellé egy-egylevelet helyezhetünk, így a fa leveléről felismerve azonosíthatjuk az adott fát• Növénymérő segítségével ellenőrizhetjük magunkat. Hallgatók-gyerekek párban• Mozgásos játék, az erdőben élő állatok mozgásának utánzása. Egy behatárolt területen meghatározott jelre egy adott állat mozgásának utánzása• Fák törzsének mérése• Körülöttünk lévő fák közül becsléssel megállapítjuk, melyik fa a legvastagabb, legvékonyabb:<ul style="list-style-type: none">- Hányan tudjuk körbefogni a kiszemelt fát?- Hány lépés távolságra van tőlünk egy-egy fa?• Méréssel bizonyítjuk• „Nyomozó” – játék: A nagyító használatának gyakorlása. A szabad szemmel alig látható kincsek, felfedezés fák törzsén, talajon egyaránt.• „Fülelő” – játék: Érzékelés fejlesztése, apró zajok, zajforrások elkülönítése. Hallásérzékelés finomítása:<ul style="list-style-type: none">- ki mit fedezett fel?- Kinek mit üzent az erdő?• Az erdei pihenőházban rögtönzött kiállítást rendezünk az elkészített „talpacskákból”• Elfogyasztjuk a gyümölcsöt, pótoljuk a folyadékot• Ha az idő engedi, a pihenőház melletti tisztáson körjátékokat játszunk a hallgatókkal együtt pl.: „Benn a bárány, kinn a farkas”, „Jön a róka ne nézz hátra”, „Hopp mókuska”....
--	---

4. TÉMA	„Vendégeink az állatok”
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none">• Szokásalakítás• Egymás érzéseinek és véleményének tiszteletben tartása• Nyitottság, pozitív viszonyulás kialakítása az állatok felé• Hallgatók szemléletformálása
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none">• A csoportok ismerjék meg azokat az állatokat, amelyeket a többi csoportban gondoznak• Ismerkedjenek meg azokkal az állatokkal, amelyeket a gyerekek otthon gondoznak• Ismerjék meg azokat az állatokat, amelyek az ember tevékenysége miatt veszélyeztetetté váltak• Ismereteiket játékos módszerekkel dolgozzák fel
	<ul style="list-style-type: none">• Egyeztetés állatorvossal• Egyeztetés a szülőkkel (kisállatok behozatala és hazaszállítása a program után)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ajánlott megelőző tevékenység	<ul style="list-style-type: none">• Feladatok megbeszélése a hallgatókkal• Képek gyűjtése, nyomtatása, laminálása• A témához kapcsolódó dalok, versek, mesék, mondókák feldolgozása• Diafilmvetítés
Eszközök	Kartonpapír, olló, ragasztó, filctoll, laminálógép, nyomtató, állatok képei, CD – lejátszó
Szervezeti keretek	<ul style="list-style-type: none">• Házikedvencek kiállítása, plakátkiállítás óvodaszinten• A téma játékos feldolgozása csoportszinten, mikrocsoportokban
Munkaformák	Csoportos, mikrocsoportos
Vázlat	<ul style="list-style-type: none">• Tájékoztató a kedvencek kiállításáról• A szülőkkel való egyeztetés után a gyerekek egy kijelölt napon behozhatják otthonról kisállataikat• Kiállítás: a kis gazdik megismertetik társaikat kedvenceikkel, tulajdonságaikkal, szokásaikkal, életterükkel, gondozásukkal• A gyerekek kérdezhetnek, közelről megnézhetik az állatokat.• A program végén kis piros korongot tesznek a mellé az állat mellé, amelyik a legjobban tetszett - óvoda kedvence.• Megbeszéljük, miben áll a gondozás – etetés, tisztán tartás, oltások.• Ismereteik gazdagodnak, felelősségérzetük, önállóságuk nő• Gondolataikat verbálisan megfogalmazzák, egymás érzéseit, véleményét tiszteletben tartják.• Plakátkészítés A hallgatókkal közösen plakátokat készítenek a veszélyeztetett állatokról. A képeket csoportonként, földrészenként készítjük el.• A csoportok megismertetik a többieket ezekkel az állatokkal, szokásaikkal.• Beszélgetünk arról, mi mit tehetünk értük- ötletbörze.• Környezetvédelemre, környezettudatos életvitelre való szoktatás alapozása.• A hallgatók bevonásával játékos kezdeményezések keretében rendszerezük ismereteiket. <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none">• képek gyűjtése, felragasztása• „Ki vagyok én?” – utánozó játék• csoportosítások egy kiemelt tulajdonság alapján• hangfelismerés• „Rajzolj le!”• állatnyomok felismerése• állatok formázása agyagból• kapcsolódó dalok, versek, mondókák felidézése• történetek kitalálása kulcsszavak megadásával <p>Fontos szempont, hogy a tevékenységek a sokoldalú tapasztalatszerzésre és az aktív részvételre serkentsék a gyerekeket, mindenkit érdeklődésének és képességeinek megfelelően.</p>

IV. Anamnézis lap

A gyermek neve: Beceneve:

Születési helye, ideje:

Anyja neve: Apja neve:

Életkora: Életkora:

Foglalkozása: Foglalkozása:

Iskolai végzettsége: Iskolai végzettsége:
alapfok – középfok – felsőfok alapfok – középfok – felsőfok

Napközben elérhető telefonszáma: Napközben elérhető telefonszáma:
.....

Sürgős esetben továbbá értesíthető:

Tel.:

Gyermeke testvéreinek száma: neme:.....

életkora:.....

A család életkörülményei:

teljes család egyszülős család adoptált gyermek

Lakáskörülmények: családi házban élnek lakótelepi panellakásban albérletben
nagyszülőkkel együtt élnek több generáció él együtt csak a szűk család él együtt
komfortos a lakás komfort nélküli a lakás összkomfortos

A terhesség lefolyása: normális veszélyeztetett terhesség

Születési körülmények: születés normál időre korábban született
túlhordta a gyermeket

Szülés lefolyása: komplikációtól mentes komplikáció lépett fel

Táplálkozás: Szopott-e? Meddig szopott?
.....

Étvágya: rossz evő válogatós jó étvágyú

Önállóan étkezik-e?
.....

Alvási szokások: Jó alvó volt-e csecsemő korában? Igen Nem

Anyával alszik egyedül egyéb alváshoz eszközt használ ringatja magát

Délután otthon: nem alszik változó rendszeresen alszik

Szobatisztasága megbízható-e? Teljesen szobatiszta Néha alváskor bepisil

Csak éjszaka pisil be néha Néha bekakil

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Mozgásfejlődés folyamata:

Mikor fordult át? Mikor ült fel?

.....

Kúszott-e? Mászott-e?

.....

Mikor állt fel? Mikor indult el?

.....

Járása: stabil bizonytalan

Lépcsőn biztonsággal közlekedik? igen kapaszkodás nélkül segítséggel nem

Hosszútávú gyaloglásra képes nem képes

Ugrál-e páros lábon? igen nem

Futása: lendületes rendezetlen

Mikor kezdett el beszélni?

.....

Jelenleg hogyan beszél? Nem beszél mutogat beszéde érthetetlen

szavakat mond mondatokban fejezi ki magát

Szereti-e a meséket?Mi a kedvence?

Van-e állandó betegsége?

Van-e mozgásszervi, érzékszervi sérülése?

Volt-e balesete?

Volt-e már kórházban?

Részesült-e korai fejlesztésben, terápiában? (mozgás, beszéd)

.....

Van-e valamilyen allergiája?

Hajlamos-e lázgörcsre?

Volt-e jelentősebb időszak, amikor a szülőktől távol volt?

Volt-e bölcsődés?Mennyi ideig?

Szeretett-e bölcsődébe járni?

Mi a kedvenc játéka?

Kivel szokott játszani?

Mikor szokott dühös lenni?

Hogyan nyilvánul meg a dühe?

Hogyan nyugtatható meg?

Vannak-e félelmei? (pl.: sötét, égzengés)

Egyéb megjegyzések, kérések:

.....

Együtműködésüket köszönjük!

Szekszárd, 20.....

.....
A kitöltő aláírása

V. A beszoktatás, beilleszkedés tapasztalatai

- Szülőtől való elválás jellemzői:** időnként igényli a szülő nehezíti az elválást
hosszú ideig igényli nem igényli a szülő jelenlétét
- Étkezés:** önállóan esetenként segítséggel segítséggel
- Higiénés tevékenység:** önállóan esetenként segítséggel segítséggel
- Öltözködés:** önállóan esetenként önállóan segítséggel
- Pihenés:** nyugodtan pihen eszköz szükséges a pihenéshez nehezen tud pihenni
elutasítja a pihenést
- Alapvető érzelmi állapot:** kiegyensúlyozott harsány labilis agresszív
közömbös visszahúzódó
- Akarati jellemzők:** lusta dacos, hisztis szófogadatlan együttműködő
segítőképz
- Társaihoz fűződő viszony:** alkalmazkodó félnék közömbös elutasító
támadó kezdeményező nyitott, elfogadó
- Mozgás:** bizonytalan összerendezetlen életkorának megfelelő fáradékony
túl mozgékony
- Érdeklődés:** tevékenységbe rendszeresen bekapcsolódó tevékenységbe alkalmanként bekapcsolódó
távolból figyelő passzív elutasító
- Játék:** életkorának megfelelő életkorának nem megfelelő változatos csak egyes játéktémákban tevékenykedik felnőtt közreműködését igényli
- Beszéd:** Közlékeny felnőttel, gyermekkel Tisztán, érthetően beszél Beszédhibás
Beszéde érthetetlen Csak bizonyos szituációkban beszél Nem beszél
- Beszédértés:** Nem érti meg Pontatlan, bizonytalan a megértés Pontosan megérti a hallott információkat
- Testrészek ismerete:** főbb testrészeit ismeri nem ismeri főbb testrészeit egyéb testrészeit is ismeri egyéb testrészeit nem ismeri
- Fizikum:** erős közepes gyenge
- Felnőttekhez fűződő viszony:** ragaszkodó, felnőttekhez kötődő nyitott, elfogadó
közömbös elutasító

VI. A szülői tájékoztatás időpontjai

3-4 ÉVES KORBAN Megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás
január		
május		
4-5 éves korban megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás
január		
május		

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5-6 éves korban megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás
november		
május		
6-7 éves korban megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás
november		
május		

PEDAGÓGIAI PROGRAM

SEPECIÁLIS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
Logopédiai foglalkozás:				
Pszichológiai foglalkozás, terápia:				
Gyógypedagógiai fejlesztés:				
Fejlesztőpedagógiai foglalkozás:				
Tehetséggondozás (terület leírása):				
Gyógytestnevelésben való részvétel:				
Szociális helyzet:				
Egyéb:				

Megjegyzés, szakértői vélemények:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, SZÜLŐI TÁJÉKOZTATÁS AZ ISKOLAKÉSZÜLTÉSRE VONATKOZÓAN

GYERMEK NEVE:

TESTI FEJLETTSÉGE:	MOTOROS KÉPESSÉGEK:
ÉRTELMI KÉPESSÉGEI:	ÉRZELMI AKARATI TULAJDONSÁGOK:
SZOCIALIZÁCIÓ:	ANYANYELVI KÉPESSÉGEK:
ÁLTALÁNOS TÁJÉKOZOTTSAG:	JAVASLAT AZ ISKOLAKEZDÉSRE:

DÁTUM:

ALÁÍRÁSOK:

ÓVODAPEDAGÓGUSOK:

ÓVODAVEZETŐ:

SZÜLŐ:

VII. Mozgásállapot vizsgálata

MOZGÁSÁLLAPOT VIZSGÁLATA 3 -6 ÉVES KORÚ GYERMEKEK RÉSZÉRE

Név:

Születési időpont:

Térérzékelés
Téri irányok
Egyensúlyérzék
Elemi mozgások megfigyelése
<ul style="list-style-type: none">• Kúszás –
<ul style="list-style-type: none">• Mászás –
<ul style="list-style-type: none">• Járások –
1. Lábujjhegyen -
2. Sarkon -
3. Külső talpélen -
4. Belső talpélen -
5. Járás természetesen -
6. Járás guggolásban -
<ul style="list-style-type: none">• Ugrások –
1. Szökdelés páros lábon -
2. Ugrálás fél lábon –

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<ul style="list-style-type: none">• Fejemelgetés háton -
<ul style="list-style-type: none">• Fejemelgetés hason fekvésben –
Csukló és ujjak mozgékonyágának vizsgálata –
Testséma és keresztcsatornák vizsgálata –
Kézdominancia –
Lábdominancia –
Füldominancia –
Szemdominancia -
Finommozgások -
A vizsgálatot szülők/óvodapedagógus kérésére végeztem el.

Összbenyomás:

Javaslat:

Dátum: Vizsgálatot végezte:

VIII. Gyermekvédelmi feladatok

GYERMEKVÉDELMI MUNKA A CSOPORTOKBAN

...../..... nevelési év kiemelt speciális céljai:

.....
.....

A gyermekvédelmi felelős által meghatározott ez évi feladatok:

.....
.....
.....

Kimutatás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Veszélyeztetett helyzetű gyermekek száma	SNI – gyerekek száma

PEDAGÓGIAI PROGRAM

HH, HHH helyzet kialakulásának okai és tünetei	Veszélyeztetett helyzet kialakulásának okai és leggyakoribb tünetei	Az SNI meghatározása
Ebben az évben elvégzett gyermekvédelmi feladatok		
Az érintett gyermek neve	Feladatok	Eredmények

IX. Jó gyakorlat: „Lépegető”

A program 2-3 éves korú gyermekek és szüleik körét érinti.

Célja:

- az óvónői és szülői nézetek közelítése a gyermeknevelésről
- a szülői érdeklődés felkeltése és megtartása óvodánk iránt
- a szülők továbbvigyék az óvoda hírnevét
- megkönnyítsük a gyerekek számára a beszoktatás menetét.

Elveink:

- Fontosnak tartjuk a partnerközpontúságot, ezért biztosítjuk a szülők, ill. gyerekek számára az óvodánkkal és pedagógusainkkal kialakuló kapcsolatot.
- Az óvodánk helyi sajátosságaiból adódóan a szülőknek lehetőséget biztosítunk az egyéni igényeik szerinti választásra (pedagógus egyénisége, csoportok sajátosságai).
- Segítjük kialakítani a szülők és gyerekek érzelmi kötődését az intézményünkhöz.
- A szülőkkel való beszélgetés során lehetőségünk nyílik megismerni a gyerekek családi hátterét, szokásait, érdeklődését, így könnyebben tudunk segítséget nyújtani a szülőknek a választásban.
- Az óvoda megkezdéséig is bátran merjenek fordulni a szülők a leendő pedagógusaikhoz az esetlegesen felmerülő kérdéseikkel, problémáikkal.

Tématerv	Foglalkozás	Távlati és nevelési cél	Várható eredmény
1. „Jön a Mikulás”	Bábozás, közös éneklés és rajzolás az ünnephez kapcsolódóan	Betekintés az óvodai életbe, az ünnepi készülődés hangulatába. Érzelmi ráhangolás a Mikulás – ünnepre.	Kellemes, jó hangulatú élmény elérése. Az átélt tapasztalatok pozitív irányú továbbadása a döntés előtt álló szülők részére. Érdeklődés felkeltése a következő program iránt.
2. „Mozgassuk, hogy mozoghasson!”	Játékos gyakorlatok mozgásfejlesztő eszközök segítségével.	A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tevékenységek	A szülők megismerkednek az óvoda helyiségeivel, a foglalkozást vezető

PEDAGÓGIAI PROGRAM

		szervezésével örömteli, felszabadult érzelmek kiváltása az óvodai élethez igazodóan.	óvónőkkel. A gyerekek öröme keresztül elindul a bizalmi kapcsolat kialakulása, mely segíti a szülőket az óvodaválasztás döntésében.
3. „Óvodások leszünk”	Beszélgetés óvodánk életéről, a beszoktatással és óvodakezdéssel kapcsolatos problémákról. Ismerkedés a leendő óvónénikkel.	Bizalmi kapcsolat kialakulása, melyben a szülő bátran fordul kérésével, problémájával az óvónőhöz.	Konkrét segítséget kapnak a szülők az általuk felvetett problémákra és kérdésekre. Megnyugodva gondolnak döntésük helyességére.

Téma 1.	„Jön a Mikulás!”
A tevékenység célja	Nyitottság kialakítása a szülők részére, pozitív érzelmek és megnyilvánulások elérése. Szülői érdeklődés felkeltése és megtartása.
A tevékenység feladata	Szülői segítséggel működjenek együtt az óvodapedagógussal. Válaszoljanak a báb kérdéseire, ölbeli játékokon keresztül érezzék át a zene ritmusát, hangulatát. Jelezzék szükségleteiket, szülői segítséggel váltsanak cipőt, és használják igény szerint a mosdót. Az ünnephez kapcsolódó ajándék segítse az óvodához való kötődés kialakulását.
Ajánlott megelőző tevékenység	Szóróanyagok és óvodai ismertető aktualizálása és elkészítése az adott tanévre vonatkozóan. Csoportszobák, öltözők, mosdók kijelölése. A program menedzselésének kidolgozása. Ajándékok elkészítése.
Eszközök	Bábok, papírok, színes ceruzák, viaszkréták, képességfejlesztő játékok 3 éves korig, hangszerek, ajándék, egészségügyi szokásokhoz kapcsolódó eszközök (WC – papír)
Szervezeti keretek	Egyéni, mikrocsoportos, csoportos
Munkaformák	Kötetlen

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Téma 2.	„Mozgassuk, hogy mozoghasson!”
A tevékenység célja	A rendelkezésre álló eszközök bátor és szabad használata. A másokra való odafigyelés, alkalmazkodás és együttműködés lehetséges formáinak megismerése. Az egészséges testi-lelki szükséglet kielégítésének formálása. Mozgásra késztetés a színes eszközök segítségével.
A tevékenység feladata	Fejlődjön percepciójuk, legyen késztetésük a természetes mozgásformák alkalmazására (járások, mászások, bújások, ugrások, lépcsőzés). Óvónői segítséggel a szülők szerezzenek mintát a testi-lelki szükséglet kielégítésének lehetséges módjára, és az egészséges életmódhoz igazodó tevékenységek szervezésére.
Ajánlott megelőző tevékenység	Tornaterem biztonságos berendezése színes, mozgásfejlesztő eszközökkel. Meghívók, tájékoztató szóróanyagok elkészítése, postázása. Ivólé beszerzése.
Eszközök	WESCO mozgásfejlesztő eszközök, ivólé
Szervezeti keretek	Egyéni, páros, mikrocsoportos
Munkaformák	Kötetlen

Téma 3.	„Óvodások leszünk!”
A tevékenység célja	Az óvónői és a szülői nézetek közelítése a gyermeknevelésről. A közösségi hatás elfogadása a pozitív tapasztalatokon keresztül. Kölcsönösségen, egymás iránti bizalmon és tiszteleten alapuló, megnyugtató és megerősítő kapcsolat és együttműködés elindítása.
A tevékenység feladata	Kötetlen beszélgetés keretében kapjanak tájékoztatást a zavartalan óvodakezdés körülményeiről. Őszintén fogalmazzák meg felmerülő kérdéseiket, problémáikat. A beszélgetés során derüljön fény a gyermekek egyéni sajátosságaira, az egyéni képességfejlesztés adekvát lehetőségeire, esetlegesen külső szakemberek igénybevételének szükségességére.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ajánlott megelőző tevékenység	A ténylegesen beíratott gyermekek feltérképezése, adatgyűjtés. Időpont kijelölése, a szülők értesítése.
Eszközök	Modelláló eszközök a csoportok sajátos igényei szerint (ágynemű, tornazsák, törölköző, stb.)
Szervezeti keretek	Egyéni, csoportos
Munkaformák	Kötetlen beszélgetés